

รายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ครั้งที่ 3

พื้นที่จังหวัดภาคกลางฝั่งตะวันออก
ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง ตราด สระบุรี พระนครศรีอยุธยา
ฉะเชิงเทรา นครนายก ปราจีนบุรี สระแก้ว
ฉะเชิงเทรา นครนายก ปราจีนบุรี สระแก้ว
ฉะเชิงเทรา นครนายก ปราจีนบุรี สระแก้ว

วันศุกร์ที่ 19 กุมภาพันธ์ 2553

ณ โรงแรมมณีจันทร์รีสอร์ท อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
(สำนักงาน กปร.)
มกราคม 2554

คำนำ

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) ได้จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศในระหว่างเดือนมกราคมถึงเดือนมิถุนายน 2553 รวม 9 ครั้ง เพื่อให้ทราบจำนวนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริทั่วประเทศ ติดตามสถานภาพของโครงการฯ ในแต่ละจังหวัด รวมทั้งรับทราบปัญหาอุปสรรค ตลอดจนแนวทางการดำเนินงานโครงการฯ ของแต่ละจังหวัด เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงฐานข้อมูลของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ให้ครบถ้วนสมบูรณ์ และเป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงานโครงการเพื่อสนองพระราชดำริให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนต่อไป

เอกสารฉบับนี้ เป็นรายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ครั้งที่ 3 ในพื้นที่จังหวัดภาคกลางฝั่งตะวันออก มีผู้เข้าร่วมประชุมทั้งสิ้น 243 คน ประกอบด้วยผู้แทนจากส่วนราชการในระดับจังหวัดจำนวน 12 จังหวัด ในพื้นที่ภาคกลางฝั่งตะวันออก คือ จังหวัดจันทบุรี ชลบุรี ระยอง ตราด สระบุรี พระนครศรีอยุธยา ลพบุรี อ่างทอง ฉะเชิงเทรา นครนายก ปราจีนบุรี สระแก้ว และหน่วยงานส่วนกลางที่รับผิดชอบโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จำนวน 25 หน่วยงาน ซึ่งผลจากการประชุมเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้ ทำให้สำนักงาน กปร. ได้รับทราบข้อมูลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของแต่ละจังหวัด เพื่อนำไปจัดทำฐานข้อมูลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่เป็นเอกภาพ ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสานความสัมพันธ์ระหว่างกัน ก่อให้เกิดการเชื่อมประสานแผนงาน/งบประมาณการดำเนินงานร่วมกันระหว่างหน่วยงาน และเสริมสร้างบรรทัดฐานการปฏิบัติงานที่ดี สามารถสนองพระราชดำริการพัฒนาดำเนินงานโครงการระยะต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อนึ่ง ข้อมูลจำนวนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในเอกสารนี้ เป็นข้อมูลเบื้องต้นที่ประมวลได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ ยังไม่สามารถนำไปอ้างอิงได้ และจะต้องตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง

สำนักงาน กปร.

มกราคม 2554

สารบัญ

ส่วนที่ 1

หน้า

- คำกล่าวต้อนรับ โดย นายพลศักดิ์ ประจักษ์นรพาล ผู้ว่าราชการจังหวัดจันทบุรี 1
- คำกล่าวรายงาน โดย นายเฉลิมเกียรติ แสนวิเศษ เลขาธิการ กปร. 3
- พิธีเปิดการประชุมเชิงปฏิบัติการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดย ฯพณฯ นายพลเอก สุวรนันท์ องคมนตรี 5
- คำบรรยายเรื่อง แนวทางการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยนายเฉลิมเกียรติ แสนวิเศษ เลขาธิการ กปร. 11

ส่วนที่ 2

- สรุปการนำเสนอผลการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ : การบริหารจัดการ ปัญหาอุปสรรค 15

ส่วนที่ 3

- สรุปการประชุมเชิงปฏิบัติการ โดย หม่อมหลวง จิรพันธุ์ ทวีวงศ์ รองเลขาธิการ กปร. 22

ภาคผนวก

- จำนวนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- กำหนดการ
- รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการแยกตามหน่วยงาน
- ภาพการประชุมเชิงปฏิบัติการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

คำกล่าวต้อนรับ

โดย นายพลศักดิ์ ประทุมพรพาล ผู้ว่าราชการจังหวัดจันทบุรี
ในการประชุมเชิงปฏิบัติการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ประจำปีงบประมาณ 2553 ครั้งที่ 3
ในพื้นที่จังหวัดภาคกลางฝั่งตะวันออก (12 จังหวัด)
วันศุกร์ที่ 19 กุมภาพันธ์ 2553
ณ โรงแรมมณีจันทร์รีสอร์ท อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี

ขอต้อนรับท่าน พลเอก สุวรงค์ รัฐ องคมนตรี ท่านรองประธานกรรมการบริหารศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ท่านเลขาธิการ กปร. ท่านแขกผู้มีเกียรติที่เดินทางมาจากจังหวัดต่าง ๆ ที่เคารพ ในประการแรกขอขอบพระคุณท่าน องคมนตรี และสำนักงาน กปร. ที่ได้กรุณาใช้พื้นที่จังหวัดจันทบุรีเป็นพื้นที่ในการประชุมครั้งนี้ ซึ่งคงจะเกิดประโยชน์กับคนจันทบุรีบ้างโดยสมควร

อยากจะเรียนถึงวิสัยทัศน์ของจังหวัดจันทบุรีในภาพรวมที่เราได้ร่วมทำและฝันที่จะให้เป็นให้ได้ก็คือ เราจะเป็นจังหวัดที่เป็นศูนย์กลางของผลไม้ปลอดสารพิษ เราจะเป็นเมืองของอัญมณีของโลก สูดทำยประชาชนในสังคมร่มเย็นเป็นสุข ดังนั้น งบประมาณทั้งหมดจึงทุ่มเทลงมากับวิสัยทัศน์ดังกล่าว ซึ่งคงไม่มีโอกาสกล่าวในรายละเอียด แต่เมื่อทำแล้วได้ใช้งบประมาณทั้ง 166 ล้าน ในปีนี้กับเกือบ 200 ล้านในปีหน้าทุ่มเทลงมากับวิสัยทัศน์ดังกล่าว

จันทบุรีเป็นเมืองที่อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ไม่มากนักเพียง 200 กว่ากิโลเมตร มีทั้งทะเล มีทั้งน้ำตก ภูเขา แต่สิ่งหนึ่งที่จันทบุรีได้โอกาส ก็คือ ในหลวงของเราได้ทรงพระราชทานให้จัดตั้งศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนฯ ขึ้นที่นี่ ซึ่งเดี่ยวรายละเอียดท่านคงได้ชมกัน แต่สิ่งซึ่งเกิดประโยชน์แน่นอนก็คือ พระองค์ท่านได้มีแนวคิดจะเป็นศูนย์ศึกษาที่สอนคนตั้งแต่ภูเขาถึงทะเล อยู่ทะเลทำอย่างไร และก็มีคนเข้าไปศึกษาอบรมตลอดเวลา อยากจะเรียน ๆ หน่อยว่า ในทุกวันนี้ในรอบปีที่แล้ว จากการเก็บข้อมูลนั้น เดือนหนึ่งจะมีคนเข้าไปชมศูนย์ฯดังกล่าว ประมาณ 55,000 คน อันนี้เป็นตัวเลขที่ขอเข้าชมเป็นทางการ ตัวเลขที่ walkin คือขับรถเข้าไปดูโดยไม่ได้อีกต่างหาก ตัวเลขที่ขอเข้าชมก็คือขอฟังบรรยายสรุป ถ้าอย่างนั้นปีหนึ่งก็ 700,000 กว่าคน กิจกรรมที่ศูนย์ฯ ก็อยากจะเรียนว่าเกือบจะไม่ว่างเลย มีการฟังบรรยายสรุปต่อเป็นคิวยาวต่อไปเรื่อย ๆ นั่นก็เป็นศูนย์ฯ ซึ่งมีคนไปดูงานเป็นประจำ เมื่อสัปดาห์ที่แล้วเราก็เพิ่งจัดงานใหญ่ คือการทำความสะดวกทะเลกัน โดยมีนักค่าน้ำมาจากทั่วประเทศไทย 300 กว่าท่าน และมีประชาชนมาจากหมู่บ้านต่าง ๆ ในกรุงเทพฯ ที่ประสงค์เอารถมาเองอีกประมาณเกือบ 3,000 กว่าท่าน มาเก็บขยะในบริเวณดังกล่าว สำหรับเรื่องภูเขา คนมาที่นี่คงจะรู้จักจังหวัดจันทบุรีส่วนหนึ่งก็คือ การมาเที่ยวเขาชีจรรย์ ไม่นับเขาสอยดาวที่เป็นข่าวมาไม่นานนี้ เขาชีจรรย์ทุกปีจะมีคนมาขึ้น เพื่อไปนมัสการรอยพระพุทธรูปบาท ปีที่แล้วเกือบ 900,000 คน เป็นรายได้เข้าจังหวัดอีกเช่นกัน มีทะเลที่เจ้าหลาว มีธรรมชาติ น้ำตกพลิ้ว ที่คิดว่าหลายท่านคงเคยไปมาแล้ว

โดยภาพรวมสรุปจังหวัดจันทบุรีมีสถานที่ท่องเที่ยวมากมาย และได้กราบเรียนเชิญท่านองคมนตรีว่าหากมีเวลา อยากเรียนเชิญให้ไปชมโบสถ์คริสต์ที่อยู่ในเมือง ห่างจากตรงนี้ขับรถไปไม่นานจะเกิน 10 นาที ซึ่งเป็นวิหารที่มีความเก่าแก่ 100 ปี ฟังปฏิสังขรณ์เสร็จ มีพระแม่มาลีประดับพลอย 2 หมั่นกระรัต อยากให้ไปดูความสวยงามอื่น ๆ ก็จะมีวัดเขาสุกกรมอะไรก็ตาม ท่านสามารถไปชมได้เช่นกัน แต่ถ้าจะซื้อพลอยก็ออกไปนิดเดียวจะมีศูนย์อัญมณีที่จำหน่ายพลอยอยู่แล้วก็สามารถไปชมได้เช่นกัน ก็ขอกล่าวต้อนรับท่านและอยากจะทำให้ใช้เวลาในพื้นที่นี้ถ้ามีโอกาส เพื่อให้เห็นความแตกต่างของจังหวัดจันทบุรีในเรื่องผลไม้ ปีที่แล้วก็ได้มีการจำหน่ายผลไม้ออกไปยังต่างประเทศส่วนหนึ่ง สิ่งหนึ่งที่ยากจะเรียนทุกท่านก็คือ จังหวัดจันทบุรีปลูกลำไย และปีที่แล้วส่งขายประเทศจีนอย่างเดียว 5,000 ล้านบาท ปลูกที่อำเภอโป่งน้ำร้อนและอำเภอสอยดาว ปีนี้ก็เช่นกันกิโละประมาณ 30 กว่าบาท – 50 บาท ลำไยที่ขายอยู่เป็นลำไยที่คัดออกมา จึงเห็นว่าลูกเล็ก แต่ลูกใหญ่คัดออกไปขายต่างประเทศหมด และอีกอย่างคือคิดว่าทุกท่านสามารถทำได้คือการปลูกกล้วยไข่ส่งไปเมืองจีน วันนี้อากาศรับซื้อกล้วยไข่ส่งไปเมืองจีนกิโละ 35 บาท ท่านสามารถมาชมได้ว่ากล้วยไข่ที่นี้พันธุ์จากการประกวด ที่งานพืชมหัศจรรย์ที่ผ่านมาที่ 1, 2, 3 จากการประกวดของกระทรวงเกษตรอยู่ที่จังหวัดจันทบุรีหมด ถ้าท่านคิดว่าเป็นพืชทางเศรษฐกิจที่น่าสนใจก็สามารถมาชมได้ ที่ 1 อยู่ที่อำเภอท่าใหม่ ที่ 2, 3 อยู่ที่อำเภอมะขาม ก็เป็นพืชที่ปลูกแซม ในส่วนต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ก็เรียนเป็นข้อมูลว่าพืชเศรษฐกิจที่สามารถทำได้และปลูกได้โดยง่าย จังหวัดก็ทำแล้วโดยตั้งงบประมาณในปีนี้นำไปปลูกกล้วยไข่แซมเงาะต่าง ๆ จะเป็นประโยชน์ว่าเงาะราคาตกต่ำเขาก็จะสามารถขายกล้วยได้ จะเห็นได้จากที่ท่าน ขับรถผ่านจะเห็นป้ายรับซื้อกล้วยไข่ แต่ต้องมีคุณภาพดีเท่านั้น ก็เป็นเรื่องไม่ยาก ช่วงผลไม้เดือนพฤษภาคม จะเป็นช่วงพีคที่สุดของผลไม้ ซึ่งได้มีการประชุมรับสงครามผลไม้ ซึ่งเป็นช่วงที่ผลไม้ส่งออกเยอะมาก จะมีปัญหาทุกปีก็คือเงาะสุดท้ายขอเชิญชวนชมแหล่งท่องเที่ยวมากมายของจังหวัด ถ้าหากพอมีเวลา สำหรับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินในพื้นที่เรามีทั้งหมด 33 โครงการ จังหวัดได้นำโครงการดังกล่าวไปขยายผลทั้งที่ตำบลวังแฉิมและตำบลท่าสอน ท่านองคมนตรีอำพล ก็เคยมาดูงานแล้ว

สุดท้ายขอขอบคุณที่มาใช้พื้นที่จังหวัดจันทบุรีในครั้งนี้ หากขาดตกบกพร่อง หรือต้องการทราบข้อมูลประการใด กระผลและคณะก็ยินดีที่จะแนะนำข้อมูลดังกล่าว ขอขอบคุณครับ

คำกล่าวรายงาน

โดย นายเฉลิมเกียรติ แสนวิเศษ เลขานุการ กปร.

ในการประชุมเชิงปฏิบัติการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ประจำปีงบประมาณ 2553 ครั้งที่ 3

ในพื้นที่จังหวัดภาคกลางฝั่งตะวันออก (12 จังหวัด)

วันศุกร์ที่ 19 กุมภาพันธ์ 2553

ณ โรงแรมฉัตรรีสอร์ท อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี

กราบเรียน ฯพณฯ นายพลเอก สุวรรณรัฐ องคมนตรี และรองประธานกรรมการบริหารโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ กระผมในนามของ สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) ขอขอบพระคุณ ฯพณฯ องคมนตรีเป็นอย่างสูงที่ทำให้เกียรติมาเป็นประธานในการเปิดการประชุมเชิงปฏิบัติการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริประจำปีงบประมาณ 2553 ครั้งที่ 3 ในวันนี้ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเกิดจากพระมหากรุณาธิคุณในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและพระบรมวงศานุวงศ์ที่สามารถช่วยเหลือราษฎร ให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ 60 ปี หรือว่ามากกว่า 60 ปี มีโครงการมากกว่า 4,000 โครงการ กระจายอยู่ทั่วประเทศ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานแนวพระราชดำริให้กับสำนักงาน กปร. ติดตามการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้โครงการนั้นได้ดำเนินการยังประโยชน์สุขให้กับประชาชนโดยส่วนรวม และในคราวเสด็จพระราชดำเนินตรวจเยี่ยมโครงการระบบกักเก็บน้ำในถ้ำตามพระราชดำริน้ำสุราษฎร์ จังหวัดแม่ฮ่องสอน เมื่อวันที่ 27 ตุลาคม 2552 ได้พระราชทานแนวพระราชดำริ สรุปว่า ควรมีการติดตามการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเก่า ๆ เพื่อให้ทราบถึงสถานการณ์ใช้ประโยชน์ของโครงการ เพื่อโครงการจะได้มีการใช้ประโยชน์อย่างเต็มประสิทธิภาพ สำนักงาน กปร. ได้ดำเนินการสนองพระราชดำริ โดยประมวลติดตามสถานการณ์ดำเนินโครงการในส่วนที่สำนักงาน กปร. รับผิดชอบอยู่ประมาณ 4,000 โครงการแล้ว จากนั้นก็ได้มีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้ขึ้น เพื่อให้เกิดการติดตาม รวบรวมข้อมูลที่เป็นปัจจุบันให้มากยิ่งขึ้น การประชุมเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้เป็นครั้งที่ 3 ครั้งแรกได้จัดที่อำเภอชะอำ ครั้งที่ 2 จังหวัดเชียงใหม่ เรากำหนดให้มีการจัดประชุม 9 ครั้งด้วยกันทั่วประเทศ เพื่อให้โครงการต่าง ๆ ได้มีข้อมูลที่ประมวลได้สมบูรณ์เต็มที่ในการประชุมครั้งนี้มีผู้เข้าร่วมประกอบด้วยผู้แทนจากส่วนราชการในระดับจังหวัด 12 จังหวัดในพื้นที่ภาคกลาง ฝั่งตะวันออก ประกอบด้วย จังหวัดฉะเชิงเทรา นครนายก อ่างทอง ลพบุรี พระนครศรีอยุธยา สระบุรี จันทบุรี ตราด ระยอง ชลบุรี ปราจีนบุรี และสระแก้ว หน่วยราชการจากส่วนกลาง สื่อมวลชน และเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน กปร. รวมทั้งสิ้น 200 ท่าน โดยใช้เวลา 1 วัน โดยผู้แทนของแต่ละจังหวัดจะได้นำเสนอผลการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่จังหวัดดูแล

รับผิดชอบอยู่และเสนอแนวทางที่จะดำเนินการต่อในโอกาสข้างหน้า บัดนี้ได้เวลาอันสมควรแล้ว กระทบขอ
กราบเรียน ฯพณฯ องคมนตรี ได้เปิดการประชุมเชิงปฏิบัติการ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ประจำปี
งบประมาณ 2553 ครั้งที่ 3 และขอรับแนวนโยบายเพื่อที่จะดำเนินการต่อไปด้วย ขอกราบเรียนเชิญ

คำกล่าวเปิด

โดย ฯพณฯ นายพลเอก สุวรนันท์ องคมนตรี

ในพิธีเปิดการประชุมเชิงปฏิบัติการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ประจำปีงบประมาณ 2553 ครั้งที่ 3

ในพื้นที่จังหวัดภาคกลางฝั่งตะวันออก (12 จังหวัด)

วันศุกร์ที่ 19 กุมภาพันธ์ 2553

ณ โรงแรมฉันทริศรีสอร์ท อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี

ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดจันทบุรี ในฐานะเจ้าของบ้าน ท่านเลขาธิการ กปร. ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดระยอง ที่ได้กรุณาร่วมประชุมด้วยตนเอง ท่านรองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับมอบหมายจากผู้ว่าราชการจังหวัดให้มาแทน ท่านหัวหน้าส่วนราชการและท่านผู้มีเกียรติที่เคารพทุกท่าน ผมรู้สึกเป็นเกียรติที่ได้รับเชิญให้มาทำหน้าที่เป็นผู้อ่านเปิดการประชุมเชิงปฏิบัติการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ครั้งที่ 3 ซึ่งเป็นพื้นที่ที่อยู่ในภาคกลางและภาคตะวันออก ณ จังหวัดจันทบุรี แห่งนี้

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ ทรงห่วงใยราษฎร และได้พระราชทานแนวพระราชดำริในการช่วยเหลือเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ก่อให้เกิดโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริกว่า ๔,๐๐๐ โครงการ ซึ่งได้เริ่มดำเนินการมายาวนาน และได้มีความสำเร็จเป็นประโยชน์แก่พี่น้องประชาชน นับเนื่องมาหลายสิบปีจนถึงปัจจุบัน

การทรงงานด้านพัฒนา เริ่มจากการเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรทั่วประเทศ ภายหลังจากที่เสด็จขึ้นครองราชย์ เพื่อทรงรับทราบถึงสภาพความเป็นอยู่ ปัญหาของราษฎรในพื้นที่ต่าง ๆ โดยเริ่มจากพื้นที่ภาคกลางก่อน จากนั้นก็ต่อไปยังภาคอีสาน ภาคเหนือ ภาคใต้ การเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรนี้ จึงเป็นที่มาของพระราชดำริในเรื่องต่าง ๆ เช่น เรื่องฝนหลวง เรื่องฝายชะลอความชุ่มชื้น ที่เรียกกันว่า ฝายต้นน้ำลำธาร ได้ทอดพระเนตรสภาพความแห้งแล้งในหลายภูมิภาค เช่น พื้นที่ภาคอีสาน และทรงหาแนวทางที่จะทำให้ฝนตกในฤดูกาลที่แห้งแล้ง เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและฟื้นฟูสภาพป่าตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติ

ทรงวางแผนและดำเนินการเป็นขั้นตอนสำหรับงานพัฒนา โดยเริ่มศึกษาทดลองในบริเวณพระราชวังที่ประทับ คือ สวนจิตรลดา ก่อน ทรงทำให้เป็นโรงเรียนสอนผู้ที่นำไปปฏิบัติ และในการทดลองส่วนมากที่เกิดขึ้นนั้น เมื่อประสบผลสำเร็จ แล้วจึงพระราชทานให้นำไปปฏิบัติในพื้นที่จริง

การทรงงานพัฒนาในช่วงแรก ๆ เป็นการพระราชทานความช่วยเหลือแก้ไขปัญหาเร่งด่วนด้านสุขภาพอนามัย การแก้ไขปัญหาโรคภัยไข้เจ็บ และการเกษตรเพื่อให้ประชาชนมีอาหารบริโภคอย่างเพียงพอ นอกจากนี้ ทรงวางแผนทางการพัฒนาที่ยั่งยืนในด้านการศึกษา และการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ

โดยเฉพาะในพื้นที่ป่าที่ถูกบุกรุกทำลาย ดินเสื่อมสภาพ อันเป็นที่มาของโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำรินในภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศ

หลังจากเสด็จฯ เยือนต่างประเทศทั่วโลกแล้ว ก็เสด็จฯ ไปทรงเยี่ยมราษฎรในภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศเป็นประจำทุกปีอย่างต่อเนื่อง โดยที่มิได้เสด็จฯ ไปต่างประเทศอีกเลย ยกเว้นครั้งเดียว คือ เสด็จฯ ไปทรงเป็นประธานร่วมกับประมุขของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) ในการเปิดโครงการเชื่อมโยงสายเคเบิลใต้น้ำ และโครงการศูนย์พัฒนาและบริการด้านการเกษตร (หลัก ๒๒) ในประเทศ สปป.ลาว การเสด็จฯ คราวนั้นเป็นครั้งเดียวที่เสด็จฯ ออกนอกประเทศไทย หลังจากที่ได้เสด็จฯ ไปต่างประเทศครบทุกประเทศแล้ว โดยใช้เวลาทรงงานพัฒนาเพื่อช่วยเหลือราษฎรในภูมิภาคต่าง ๆ อย่างหนักมาโดยตลอดกว่า ๖๐ ปีที่ผ่านมา

การทรงงานพัฒนาตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินั้น มีกระบวนการติดตามการดำเนินงานทุกโครงการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในสมัยก่อนเสด็จฯ ไปทรงติดตามความก้าวหน้าของโครงการในพื้นที่ที่ได้วางแนวพระราชดำริไว้ทุก ๆ ปี ก่อนเสด็จฯ ไป เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจะต้องทำรายงานขึ้นมาเมื่อก่อนจะเสด็จฯ กลับจากพื้นที่เจ้าหน้าที่ก็จะทำรายงานขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง เพื่อทูลเกล้าฯ ถวายรายงานว่ามีอุปสรรค มีปัญหาอะไร เพื่อจะได้พระราชทานแนวพระราชดำริ เพื่อแก้ไขปัญหาดังนั้นด้วย

จากประสบการณ์ที่ได้มีโอกาสรับเสด็จฯ ทำให้สามารถกล่าวได้ว่าผู้ที่ติดตามเสด็จฯ ในการทรงงานได้ **“ครูที่พิเศษสุด”** ที่ดีที่สุด ประสบการณ์สูงสุดในการพัฒนาครบทุกด้าน ถือว่าเป็นบุญเป็นวาสนาของผู้ที่ได้ติดตามเสด็จฯ เหล่านั้น

ผมมีโอกาสได้รับเสด็จฯ ๒ ครั้ง ในช่วงที่เป็นผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานีครั้งหนึ่ง อีกครั้งหนึ่งที่จังหวัดเชียงใหม่ ประมาณ ๑๒ ปีมาแล้ว อย่างไรก็ตาม การค้นคว้า การเล่าสู่กันฟังกับผู้ที่ได้มีโอกาสติดตามเสด็จฯ ไปในพื้นที่ทรงงานในหลายพื้นที่ พยายามปะติดปะต่อดูว่า ทรงมีหลักการทรงงานอย่างไร หรือทรงมีวิธีวางแผนทรงงานอย่างไร

ผมรับราชการในสำนักงานนโยบายและแผน กระทรวงมหาดไทย มาตั้งแต่ปี ๒๕๑๖ เป็นสองยุค รวมเบ็ดเสร็จแล้วประมาณ ๕ ปี สำนักงานฯ ส่งไปเรียนต่อที่ต่างประเทศถึงการวางแผนพัฒนาชนบทโดยเฉพาะ แต่เมื่อมาศึกษาแนวคิดและวิธีทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ต้องยอมรับว่า เรื่องที่เรียนมาตามหลักทฤษฎี ในตำรา หรือแม้กระทั่งศึกษาเชิงปฏิบัติการ ในต่างประเทศ แตกต่างอย่างสิ้นเชิง กล่าวได้ว่า มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลน้อยกว่า แนวพระราชดำริและวิธีทรงงานที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงสอนทั้งทางตรงและทางอ้อม

หลักการทรงงานในเบื้องต้น เมื่อจะทำอะไรต้องหาข้อมูลก่อน ทรงหาข้อมูลก่อนจะลงพื้นที่ จากเอกสาร จากภาพถ่ายดาวเทียม จากภาพนิ่ง จากภาพวิดีโอ ภาพถ่ายจากภาพยนตร์ที่เจ้าหน้าที่ทูลเกล้าฯ ถวาย สมัยนี้มีภาพถ่ายดาวเทียมประกอบด้วยความลาดชัน ความสูงของพื้นที่ ดินน้ำลำธาร ตรงไหนเป็นพื้นที่สีเขียว ตรงไหนเป็นหิน เป็นดิน เป็นบ้าน เมื่อทรงศึกษาข้อมูลจากเอกสาร และเครื่องมือทางเทคโนโลยีจนครบถ้วนแล้ว เมื่อดูพื้นที่จริง ก็ทรงตรวจสอบว่า สิ่งที่ได้ทรงศึกษาจากเอกสารและข้อมูล

ที่ไม่ใช่พื้นที่จริงกับพื้นที่จริงนั้น เหมือนกันอย่างไร มีอะไรที่ผิดเพี้ยนไปบ้าง โดยเฉพาะแผนที่ ๑ : ๕๐,๐๐๐ ซึ่งถือว่าเป็นดาวพิเศษถ้าอ่านแผนที่เป็น จะอ่านภูมิประเทศออกหมด แต่อาจจะมีความผิดพลาดบ้าง ทรงพักแผนที่ไปและทรงแก้ไขให้ถูกต้องตามความเป็นจริงของพื้นที่ เช่น ที่เนินเขาลูกนี้ อาจจะสูงกว่าลูกนั้น แต่ในแผนที่กลับบอกอีกลูกสูงกว่า หรือน้ำไหลมาทางนี้ แต่แท้จริงสายน้ำเปลี่ยนไปแล้ว เป็นต้น

เมื่อทรงตรวจสอบพื้นที่จริงกับแผนที่แล้ว ก็จะหาข้อมูลโดยตรงจากบุคคลตั้งแต่เจ้าหน้าที่กรมชลประทาน เจ้าหน้าที่ป่าไม้ หัวหน้าอุทยานฯ นายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ก็ยังไม่ทรงเชื่อ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ ว่าคนเหล่านี้จะมีความรู้จริง ๆ และบางคนเกิดที่นั่น บางคนทำงานตรงนั้น จะทรงขอให้ไปตามผู้เฒ่าผู้แก่มาถามว่าเมื่อก่อนสายน้ำนี้ไหลมาจากทิศไหนจริงใช้ไหม มาจากร่องน้ำนั้นใช้ไหม ผู้เฒ่าผู้แก่บอกว่าใช่ เปลี่ยนมาทางทิศนี้แล้ว การตรวจสอบข้อมูลเช่นนี้ก็เพื่อจะยืนยันความถูกต้องและแม่นยำจริง ๆ และที่สำคัญไม่เคยละทิ้งคนเก่าคนแก่ในพื้นที่นั้น ๆ เลย นี่คือการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจริง

เมื่อทรงแน่ชัดแล้วว่า ปัญหาความต้องการของประชาชน สมมุติว่าหมู่บ้านนี้ขาดแคลนน้ำทั้ง ๆ ที่มีน้ำ มีพื้นที่ภูเขาอยู่ใกล้ต้นน้ำแต่ชาวบ้านไม่มีน้ำใช้ สมมุติว่าจะทรงกันแหล่งน้ำเล็ก ๆ หรือฝายขนาดเล็ก จะถามก่อนว่าขอเป็นประชาติผู้นำกลุ่มต่าง ๆ ที่จะมีหลายกลุ่มหลายหมู่บ้าน ถ้ากันน้ำตรงนี้ได้อ่างเก็บน้ำแล้ว มีท่อส่งน้ำไป หมู่บ้านก็จะมีน้ำกินน้ำใช้ และส่งน้ำไปยังพื้นที่การเกษตรจะพอใจไหม ใครคิดว่าได้ประโยชน์มากได้ประโยชน์น้อย ใครเดือดร้อน ให้ทำประชาคมอย่างไม่เป็นทางการมาก่อน ถ้าทรงเห็นว่าประชาชนส่วนใหญ่ได้ประโยชน์มาก แต่ก็คงมีประชาชนส่วนน้อยที่เดือดร้อน อาจจะต้องสละที่ดินที่ใช้ทำการเกษตร จะทรงคิดว่า ทำอย่างไรให้ผู้ที่เดือดร้อน เดือดร้อนน้อยที่สุด และได้รับการชดเชยเยียวยา ในทางเดียวกัน คือสรุปว่า หากโครงการใดจะทำให้ประชาชนเดือดร้อน จะไม่ทรงทำ ไม่ทรงเริ่ม และทรงแนะนำให้ทำงานกว่าจะเกิดความพึงพอใจครบถ้วน ครบองค์ประกอบ วิธีคิดเช่นนี้เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นมานานก่อนที่คำว่า “ ประชาพิจารณ์ ” หรือ “ ประชามติ ” จะเกิดขึ้นตามรัฐธรรมนูญ ฉบับหลัง ๆ

เมื่อเกิดความยินยอมพร้อมใจแล้วก็เริ่มโครงการ ท่ามกลางความเข้าใจ ถึงประโยชน์ ที่ได้รับ การก่อสร้างก็จะได้เห็นผล จากนั้นก็นำไปปฏิบัติ ทุกขั้นตอนต้องมีการประเมินผล จะมีการประเมินถึงระบบเวลาที่ทำตามแผน ตามเวลาว่ามีอุปสรรคอะไร สถานที่วิเคราะห์ว่าตรงนี้เป็นชั้นหิน จะขอเจาะพอใช้ส่วนเจาะจริงกลายเป็นหินผุ เก็บน้ำไม่อยู่จะแก้ปัญหาอย่างไร จะทรงประชุมวางแผนแก้ปัญหาทุกครั้งไป ซึ่งแม้ว่าไม่ได้ทรงเรียนมาแต่ทรงมีความรู้จากประสบการณ์ที่ได้ทรงศึกษาด้วยพระองค์เองอย่างจริงจัง จนได้รับการยอมรับจากเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นนายช่างที่เก่ง นึกไม่ถึงว่าจะทรงมองอะไรที่ลึกซึ้งมากและคาดการณ์ทุกอย่างไว้แม่นยำ

เมื่อโครงการก่อสร้างแล้วเสร็จ ก็ต้องมีการติดตามการใช้ประโยชน์ว่าเป็นไปตามที่ได้วางแผนหรือคาดการณ์ไว้หรือไม่ ถ้ามีใครเดือดร้อนจะช่วยเขาอย่างไร เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ต้องมาช่วยบรรเทาความเดือดร้อน ช่วยเยียวยาประชาชน ดังนั้นโครงการกว่าสี่พันโครงการ คิดว่ากว่า ๕๕ เปอร์เซ็นต์ประชาชนมีความพอใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการ ถามว่าโครงการเหล่านี้ประสบความสำเร็จทุก

โครงการหรือไม่ บางโครงการอาจจะมีอุปสรรค ปัญหา หรือภัยธรรมชาติบางอย่าง ทำให้โครงการนี้เสียหาย ไม่มีประสิทธิภาพพอที่จะทำให้เกิดประโยชน์ตามที่ได้คาดหวังไว้

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงสอนว่า อย่าตกใจ อย่าเสียใจ ถ้าโครงการจะมีการผิดพลาด หรือไม่เสร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ให้ถือเป็นบทเรียน และศึกษาให้ละเอียด ทำไมพลาดตรงไหน ผิดตรงไหน และอย่าท้อถอย จงยอมรับความผิดพลาด ขอโทษประชาชนและเริ่มต้นใหม่ ทรงสอนว่า พวกเราไม่ใช่เทวดา ที่จะทำทุกอย่างให้ถูกต้องได้ผล ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ นี่เป็นเรื่องมนุษย์ปุถุชนคนเดินดิน

ดังนั้น การวางแผนที่ดีจะต้องไม่ย่อท้อ ไม่ท้อถอยต่อปัญหาอุปสรรค และต้องไม่หันไปหวาดต่อเสียงวิพากษ์วิจารณ์ด้วย ถ้าการวิพากษ์วิจารณ์เพื่อความหวังดี ต้องยอมรับฟังด้วยสติ ด้วยความอดทน ความเข้าใจกันทุกสิ่งทุกอย่างผิดพลาดได้ เพราะนักวางแผนไม่ใช่เทวดา ที่มีครบถ้วนร้อยแปดพันประการ

เมื่อโครงการแล้วเสร็จประมาณ ๓ ปี จะกลับมาประเมินใหม่ ว่ายังดีอยู่ไหม ฝ่ายที่ ทำไปแล้ว ยังเก็บน้ำใหม่ น้ำไปช่วยบ้านเรือนได้จริงไหม น้ำมีตะกอนทับถมไหม น้ำล้นจนต้องทำการเสริมฝายขึ้นมาอีกหรือไม่ ต้องประเมินทุก ๓ ปี ๕ ปี ไม่ใช่แล้วเสร็จแล้วเลิกเลย ที่สำคัญ ต้องบันทึกขั้นตอนทุกขั้นตอนไว้ เป็นบทเรียนในการทำโครงการที่คล้ายคลึงกันในคราวต่อไปว่า ทำอะไรใหม่ ทุกครั้งจะต้องทำให้ดีขึ้น ลดโอกาสผิดพลาดลงให้น้อยที่สุด เพราะฉะนั้นคนที่ทำงานกับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ถ้าจะลงหลักสูตรแล้วสามารถให้ปริญญาโท หรือปริญญาเอก โดยที่ไม่ต้องไปเข้ามหาวิทยาลัยเลย

ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๑๖ ผมเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานีได้ปีกว่า ๆ มีโอกาสรับเสด็จฯ ที่อำเภอสายบุรี มีการวางโครงการทำคลองระบายน้ำ ยาวประมาณ ๑ กิโลเมตร จากพื้นที่ชุ่มน้ำ ที่เรียกว่า “พรุ” ซึ่งสภาพดินและน้ำมีความเป็นกรดสูง ในภาคใต้จะมีพวกแร่ธาตุหลาย ๆ อย่างที่เป็นการทับถมของเศษซากพืชต่าง ๆ ในพื้นที่ที่น้ำมีความเป็นกรดสูง สีของน้ำเป็นสีกากีแก่ ๆ มีพระราชดำริให้ระบายน้ำเปรี้ยวจากพรุลงทะเลไป ระยะทางประมาณ ๕-๗ กิโลเมตร หากโครงการนี้สำเร็จ จะสามารถเปิดพื้นที่ตรงนั้นใช้น้ำ วันที่เสด็จฯ ไป เป็นปีที่ ๒ ปีแรกเสด็จฯ ไปทำประชาพิจารณ์และ ในปีนั้นเอง พ.ศ. ๒๕๑๕ ก็ได้พระสหายที่ทุกคนรู้จักกันดี คือ คุณลุงวาดัง วันที่เสด็จฯ ไปช่วงค่ำ ๆ แล้ว ก็ยังหาไม่พบว่าการขุดน้ำจืดมาบรรจบกันที่พรุตรงไหน ดูแผนที่ที่ทำไว้ให้ว่าผิด ก็ทรงคิดว่าจะทรง พระดำเนินไปประมาณ ๕๐๐ เมตร พวกหน่วยถวายความปลอดภัยก็เกรงว่าอาจจะเกิดอันตราย เพราะมืดแล้ว มีพระราชดำรัสว่าจะต้องไป ทรงพระดำเนินไปตามทางคันทนาเป็นสวนยางบ้าง ลัดเลาะไปตามหมู่บ้านบ้าง เข้าของบ้านคือลุงคนหนึ่งตอนนั้นนั่งโสร่งตัวเดียว เป็นผู้ชายตัวเล็กๆ อายุประมาณ ๗๐ ปี พูดไทยไม่ได้แม้แต่คำเดียว ก็มีล่ำมติดไปด้วย ทรงสอบถามว่า คลองน้ำจืดมาจากไหน มาอย่างไร หน้าน้ำมาอย่างไร ล้นตลิ่งอย่างไร น้ำมันไหลไปทางไหน ในที่สุดสรุปว่า ทรงไปหาข้อมูลจากลุงคนหนึ่งซึ่งพูดไทยไม่ได้เลย แล้ววันนั้น ได้ขึ้นไปที่ดินทุเรียนบอกว่าจะขอถวายทุเรียนได้ไหม เพราะวันนี้ไม่มีอะไรจะถวาย จะขอถวายทุเรียนลูกหนึ่ง ทรงตอบว่า ทุเรียนยังไม่สุกขอฝากไว้ปีหน้า ค่อยมาเอา เกิดมิตรภาพระหว่างพระมหากษัตริย์กับราษฎรคนหนึ่ง ที่พูดไทยไม่ได้แม้แต่คำเดียว แต่จิตใจผูกพันจนมาถึงบัดนี้

คุณลุงวาเต็ง จะส่งสิ่งของมาถวายตั้งแต่ปี ๒๕๓๕ จนถึงปีนี้ อายุประมาณเกือบ ๆ จะ ๕๐ ปี ยังแข็งแรง บางปีส่งจำปาตะ คือ ขนุนชนิดหนึ่งที่มีกลิ่นแรงมาก ใส่บรรจุกล่องไปรษณีย์ ฝากทูตเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว แต่คนที่เขียนจดหมายคือลูก เขียนภาษาไทย ปรากฏว่า พัสดุไปรษณีย์มาถึงที่ทำงาน กว่าที่ผมจะพบ เจ้าหน้าที่ก็ไม่ได้บอก แต่โทรมาบอกว่ามีกล่องพัสดุ มีกลิ่นแรงมากไม่รู้ว่าเป็นระเบิดหรือเปล่า ผมก็บอกให้เปิดดูก็เป็นจำปาตะที่เนาแล้ว เพราะหลายวันแล้ว ผมไม่ได้ทูตเกล้าฯ ถวาย แต่ได้กราบบังคมทูลว่ามีของฝากมาจากพระสหายจากปัตตานี นึกถึงเรื่องราว ที่เล่าให้ฟัง พระสหายคนนี้ก็ยังมี ความผูกพันกับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อเสด็จฯ ไปประทับ ที่โรงพยาบาลศิริราช พระสหายคนนี้ก็ให้ ลูกหลานพามาลงนามถวายพระพรด้วย

ในปีต่อมา คือ ปี ๒๕๓๖ เสด็จฯ มาทรงติดตามความก้าวหน้าของการขุดคลอง เริ่มมีการขุดคลอง แต่ยังไม่เสร็จ มีแผนที่ที่ราษฎรมานั่งเฝ้าฯ รับเสด็จฯ แผนที่แรก ๆ มีชวานามุสลิมหลายคนเอาข้าวมา ถวาย ทรงถามว่า เป็นข้าวที่ไหน ชวานาก็บอกว่าข้าวที่สายบุรี ปัตตานี แต่เม็ดเล็กไม่งาม เพราะน้ำไม่มี มีพระราชดำรัสให้กำลังใจว่า อย่าท้อถอย จงปลูกข้าวไปคนไทยเรากินข้าว เราต้องปลูกข้าว เราจะมีสวนยาง สวนลองกอง เราจะมีสวนเงาะ สวนทุเรียน แต่อย่าลืมการปลูกข้าว อย่าทอดทิ้งการทำนา และชวานาบอกว่าจะปลูก เพราะข้าวไม่พอกิน ต้องซื้อจากจังหวัดพัทลุง เราต้องเพิ่มพื้นที่ปลูกข้าว เพื่อจะได้ไม่ต้องซื้อข้าวกิน

เสด็จฯ มาถึงแผนที่ที่ ๒-๖ ก็มีกล่องโฟมตั้งอยู่บนโต๊ะ มีเจ้าหน้าที่ยืนเฝ้าฯ บ้าง นั่งเฝ้าฯ บ้างก็เสด็จฯ มาข้างหน้า ทรงเปิดกล่องโฟม ทอดพระเนตรเห็นปลาแช่น้ำแข็งอยู่ที่ตัวเล็ก ๆ คำ ๆ ก็ทรงถามว่าทำไม ปลาตัวเล็กชาวบ้านก็ไม่พูด มีอัลบั้มรูปใส่ซองพลาสติกถวาย และทรงเปิดทอดพระเนตร ผมอยู่เบื้องหลังพระองค์ ก็เห็นเป็นรูปถ่ายปลาอยู่ในคลองแล้วก็ลอยตาย มันเป็นแพลสีขาว ลอยตายหลายรูป ก็ทรงถามว่าทำไมปลาตาย ชาวบ้านก็ไม่พูดยื่นเรื่องให้ ผู้ชาย ๓-๔ คน ก็ร้องให้ ทรงถามว่า ทำไมร้องให้ ผมก็ตอบไม่ถูกว่าทำไมชาวบ้านร้องให้ แต่นายอำเภอสายบุรีเป็นคนสั่งไม่ให้ถวายฎีกา ไม่ให้ชาวบ้านพูดอะไรทั้งสิ้น คือให้ถวายได้แต่ห้ามพูด ชาวบ้านก็กลัวไม่กล้าพูด ร้องไห้อย่างเดียว ก็เลยถวายรูปในที่สุดจึงทรงทราบว่าปลาตายเพราะน้ำในพรุไหลลงคลองน้ำจืดที่ชาวบ้านยกกระชังขึ้นไม่ทัน ปลาที่เลยตายเพราะเจอน้ำเปรี้ยว การสื่อสารระหว่างชลประทานที่ปล่อยน้ำ ทุกปีจะปล่อยมา จะบอกล่วงหน้าสองวันน้ำเปรี้ยวจะมา ชาวบ้านจะยกปลาขึ้นให้น้ำเปรี้ยวไหลไปก่อนแล้วค่อยเอาปลาลง แล้วปลาก็จะอยู่ได้ แต่ปีนั้นสื่อสารกันไม่ดี น้ำเปรี้ยวมาถึงเก็บกระชังปลาไม่ทัน ปลาตายก็ทรงแก้ปัญหาเดี๋ยวนั้น ทรงเรียกแผนที่มาดู ให้ผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดมาประชุมกันตรงนั้น ทรงถามว่าน้ำเปรี้ยว มาอย่างไร น้ำจืดมาอย่างไร มีพื้นที่ไหนที่จะเปลี่ยนน้ำเปรี้ยวไปลงทะเลไม่มาอยู่กับน้ำจืด ก็ทรงทราบปัญหาและข้อมูล

คืนนั้นทรงเรียกเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องไปประชุมด่วนที่พระตำหนักทักษิณราชธานี ประชุมคืนนั้น รุ่งเช้าเครื่องจักรเข้าพื้นที่ ขุดคลองทันที ภายใน ๗ วัน คลองเสร็จ ปีนั้นน้ำเปรี้ยวไหลลงทะเลไป น้ำจืดก็คิดรวบถ่วน ไม่ต้องกลัวว่าน้ำเปรี้ยวจะไหลลงมาอีก งานเลยเสร็จภายใน ๗ วัน งบประมาณมาจาก พระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ เพื่อชื้อน้ำมันมาใช้ก่อน ไม่รู้ว่าการพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ครั้งนั้น กรมชลประทานใช้หนี้ไปหรือยัง แต่ว่างานเสร็จภายใน ๗ วัน ทรงเร่งรัด เวลาพูดถึงคลองนี้ ก็เลยเรียก

“คลองปลาห้องให้” มาจนถึงทุกวันนี้ ปลาไม่ได้ร้องให้ แต่คนร้องให้ คนพูดไม่ได้ เพราะนายอำเภอสั่งห้ามพูด คนก็เลยร้องให้น้ำตาไหลพราก ๆ พอปีต่อมาเสด็จฯ ชาวบ้านก็รอรับเสด็จฯ ทรงเปิดคลองโพนทองพระเนตร พบว่า ปลาตัวใหญ่ ชาวสวย ก็ทรงทราบว่ทำไมปลาปีนี้ ไม่เหมือนปลาปีที่แล้ว ชาวบ้านไม่กล้าพูด จึงมีพระราชดำรัสว่า “ปีนี้ปลาไม่ร้องให้แล้วนะ” เป็นเรื่องที่แปลกดี ที่ชาวบ้านมีอารมณ์ขันที่จะถวายฎีกาเพื่อขอพระราชทานความช่วยเหลือ และบัดนี้ปลาก็อ้วนท้วนแข็งแรง ขายได้เงินเยอะ และทุกครั้งที่เสด็จฯ ชาวบ้านก็จะนำปลามาถวายให้ทอดพระเนตร เห็นว่า ปลาตัวโต ก็มีพระราชดำรัสว่า ในเมื่อให้ฉันก็เลยให้เจ้าหน้าที่ขนกลับไป คินนี้ จะสวย ชาวบ้านก็ตั้งใจที่จะสวยปลาของเขา เพราะจากการที่ได้รับพระราชทานความช่วยเหลือทำให้อาชีพไม่ขาดทุนอีกแล้ว

นี่เป็นเกร็ดเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่ทรงหาข้อมูลทันทีที่จับใจ เรียกมาประชุมด่วนเพื่อดูรายละเอียด แต่ ๆ ว่าข้อมูลที่ได้รับเบื้องต้นถูกต้องหรือไม่ ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายก็มาประชุมกันตรงนั้นเลย จำไม่ได้ว่าดีอะไร แต่หลังสองยามแน่นอน เป็นการประชุมและมีการปฏิบัติที่เร็วที่สุด เวลาที่บันทึกการประชุม ๐๐.๑๕ น. ของวันใหม่ พอรุ่งเช้าก็รุดกันไปพื้นที่เลย และประเมินทุก ๗ วัน เมื่อคลองนี้เสร็จก็น้ำเปรี้ยวไหลลงทะเลจริงไหม จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อนิเวศน์ทางทะเลรีเปล่า นี่เป็นตัวอย่างเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่ได้ประสบ ด้วยตนเอง

คำบรรยาย

โดย นายเฉลิมเกียรติ แสนวิเศษ เลขาธิการ กปร.

เรื่อง แนวทางการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ในการประชุมเชิงปฏิบัติการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ประจำปีงบประมาณ 2553 ครั้งที่ 3

ในพื้นที่จังหวัดภาคกลางฝั่งตะวันออก (12 จังหวัด)

วันศุกร์ที่ 19 กุมภาพันธ์ 2553

ณ โรงแรมฉัตรรีสอร์ท อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี

กราบเรียน ฯพณฯ พลเอก องคมนตรี ท่านรองปลัดกระทรวงมหาดไทย ท่านผู้ว่าราชการจังหวัด ท่านรองผู้ว่าราชการจังหวัด หัวหน้าส่วนราชการ สื่อมวลชน และผู้มีเกียรติทุกท่าน ผมขอใช้เวลาสั้น ๆ ขยายแนวทางว่าทำไมถึงมีการประชุมเชิงปฏิบัติการ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ นอกจากจะไปตามแนวพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีแล้ว ก็เพื่อความชัดเจนที่เราจะร่วมดำเนินการหลังจากวันนี้ไป เราจะดำเนินการจนครบ 9 ครั้งด้วยกัน และเพื่อความชัดเจนก่อนอื่น สำนักงาน กปร. ได้ให้ความหมายกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยพิจารณาถึงแหล่งที่มาของรายละเอียดพระราชดำริต่าง ๆ เรานับ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริจากที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์พระราชทานแนวพระราชดำรินั้นโดยตรง ไม่ว่าจะโดยตรงโดยผ่านทางด้านราชเลขาธิการ ผ่านทางด้านของ ฯพณฯ องคมนตรี ทุกท่าน ผ่านสำนักงาน กปร. หรือว่าผ่านส่วนราชการต่าง ๆ เราก็จะพยายามน้อมนำแนวพระราชดำริที่โดยตรงนี้ เพื่อที่จะแปลงไปสู่ภาคปฏิบัติอย่างที่ ฯพณฯ ได้กรุณาให้แนวทางไว้

ส่วนที่ 2 ที่มาของโครงการที่ผ่านมาก็คือมาจากภูิกาคความเดือดร้อนของราษฎรที่เกิดขึ้นผ่านทางจังหวัดต่าง ๆ หรือโดยตรงผ่านทางสำนักราชเลขาธิการหรืออาจเป็นภูิกาคที่เกิดขึ้นขณะพระองค์ท่านตรวจเยี่ยมโครงการในพื้นที่ ซึ่งทางจังหวัดก็อาจจะมีการรับไว้ก่อน ในส่วนภูิกาคนี้ ทางสำนักงาน กปร. และสำนักราชเลขาธิการได้ตรวจสอบความเดือดร้อน ได้ตรวจสอบสภาพที่แท้จริงแล้ว ก็จะออกมาในลักษณะการทํารายงานถวายผ่านทางสำนักราชเลขาธิการขึ้นไป จากนั้นเมื่อพระองค์ท่านมีพระราชวินิจฉัยแล้ว ถ้าทรงรับเป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เราก็จะดำเนินการต่อ

อีกส่วนหนึ่งเป็นแหล่งที่มาจากส่วนราชการของเราเอง จากการศึกษา กองต่าง ๆ ทํารายงานถวายขึ้นไป ทรงใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนแนวพระราชดำริต่าง ๆ และก็ได้พระราชทานพระราชดำริลงมามาก เพราะฉะนั้น แหล่งที่มาใหญ่ ๆ ของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อาจจะมาจกแหล่งอื่น ๆ ด้วย แต่ส่วนใหญ่จะมาจาก 3 ส่วนนี้

จนปัจจุบันเรามีการประมวลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่ดำเนินการดูแล โดยสำนักงาน กปร. ประมาณ 4,000 โครงการด้วยกัน เรานับอย่างไร ก็จะได้เรียนให้ทราบ แต่กรณีที่น่าโครงการไปใช้ประโยชน์ เช่น การไปดูงานแล้วเห็นประโยชน์โดยนำแนวคิดไปใช้ อันนี้เป็นการขยายผลเป็นการทำตามแนวพระราชดำริ

ใน 4,000 โครงการ จะกระจายอยู่ทั่วประเทศ ภาคเหนือ 1,300 โครงการ ภาคกลาง 1,100 โครงการ ภาคใต้ 840 โครงการ อีสาน 960 โครงการ และโครงการที่ไม่สามารถระบุภาคได้ เช่น การส่งเสริมเรื่องปลูกแฝกซึ่งกระจายอยู่ทั่วประเทศ การพัฒนาที่ดิน หรือส่วนของงบบริหารต่าง ๆ เป็นต้น

ส่วนวิธีการนับโครงการ ก็คือ นับจากการอนุมัติงบประมาณที่ใช้ของ กปร. ในปีเริ่มต้นทุกแผนงาน ทุกกิจกรรม ทุกโครงการ เช่น การนับศูนย์ศึกษาฯ น่าจะเป็นโครงการเดียว แต่เรานับกิจกรรมย่อย ๆ ด้านต่าง ๆ ไปด้วย นับหมด เพราะเพื่อความสะดวกในการติดตามประเมินผล ทำให้เห็นได้ชัดเจนว่า แยกศูนย์ฯ กุ้งกระเบนฯ เราจะนับเป็น 1 โครงการ หรือหลาย ๆ โครงการก็ได้ ดังนั้น 4,000 โครงการที่นับได้นี้ ถ้าเรามาช่วยกันสังเคราะห์ ประมวลร่วมกันแล้ว อาจจะลดลง

นอกจากนี้ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสนับสนุนงบประมาณโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปี 2536 กำหนดไว้ว่า งบประมาณ กปร. จะใช้เพื่อเปิดโครงการเท่านั้นเอง ในส่วนที่เปิดโครงการก็คือปีแรก แต่ก็เป็นไปได้ถ้าเราสนับสนุน กปร. ในปีแรกนั้น มันเป็นช่วงกลางปีหรือปลายปีของงบประมาณ งบปกติรองรับในปีถัดไปไม่ได้ เป็นไปได้เหมือนกันที่ กปร. จะใช้กับโครงการนั้น ๆ ในปีที่ 2 อนุมัติทุกครั้งเรานับทุกครั้ง อันนี้ก็เป็นไปได้กับส่วนที่เกินขึ้นมา

ทำไมเราถึงจะพยายามมาช่วยกันสังเคราะห์ มาช่วยกันดูว่าจริง ๆ แล้ว ความชัดเจนจำนวนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินั้น มันควรจะอยู่ตรงไหนอย่างไร และที่ผ่านมาก่อนมีการตั้งสำนักงาน กปร. ในปี 2524 หรือแม้กระทั่งมีสำนักงาน กปร. แล้ว ก็มีส่วนราชการต่าง ๆ ที่รับแนวพระราชดำริมา และก็แจกจ่ายในงบประมาณปกติของท่านจัดสรรดำเนินโครงการเองโดยไม่ได้รับกวางบในส่วนของ กปร. ก็เป็นส่วนที่ กปร. อาจยังไม่ได้นับ จึงขอให้ส่วนราชการในจังหวัดของท่านส่งในส่วนดังกล่าวนี้มาให้สำนักงาน กปร. ด้วย เพราะจะทำให้ทั้งสารของพระราชดำริและจำนวนโครงการ มีครบถ้วนมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะถอยหลังไปตั้งแต่ปี 2500 หรือ 2493 จนถึงปี 2524 ซึ่งตั้ง กปร. ขึ้นมา ส่วนนี้ยังขาดหายไปเยอะทีเดียว เห็นได้ชัดว่าถ้าดูจากแหล่งที่มาโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริแล้ว มีปัจจัยข้อจำกัดอยู่หลาย ๆ ส่วนที่ทำให้ความไม่ชัดเจนของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริมีขึ้น ตอนนี้ถ้าจังหวัดต่าง ๆ จะนำเสนอ ไม่ต้องห่วง เพราะเราจะไปสังเคราะห์ต่อเอง ขอให้ท่านส่งข้อมูล ที่ท่านมีอยู่เข้ามา

นอกจากนั้น มีองค์กรเอกชนที่ดำเนินการหลายองค์กร เช่น มูลนิธิชัยพัฒนา ถือว่าเป็นองค์กรเอกชนส่วนหนึ่งที่ใช้งบประมาณของมูลนิธิชัยพัฒนาดำเนินการ โดยไม่ได้ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจาก กปร. ก็อยากขยายความว่ามูลนิธิชัยพัฒนากับสำนักงาน กปร. จะเสริมซึ่งกันและกัน พระองค์ท่านทรงมีวัตถุประสงค์ให้ตั้งมูลนิธิชัยพัฒนาเพื่ออุดหนุนของสำนักงาน กปร. ตรงที่ให้เร็วยิ่งขึ้น ที่จริงสำนักงาน กปร. ก็สามารถจัดสรรงบประมาณได้เร็วอยู่แล้ว แต่พระองค์ท่านยังพระทัยร้อน ถ้าเป็น

มูลนิธิชัยพัฒนาไม่ต้องคิดขัดเรื่องกฎ ระเบียบ ขั้นตอนเลย บางทีกฎระเบียบบางอย่างของทางราชการใช้บังคับปร. ไม่ได้ แต่ใช้บังคับมูลนิธิชัยพัฒนาได้เพราะถือว่าเป็นมูลนิธิ จึงเกิดความเชื่อมโยงกันขึ้น ในลักษณะที่ว่า จะเห็นความละเอียดอ่อนในการตั้งพระทัยให้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่ทรงพระราชทานลงมา สัมฤทธิ์ผลอย่างที ๆ ผนุง อองคมนตรี ได้พูดถึง โดยทางสำนักงาน กปร. ดูแล 4,000 โครงการที่ว่ามานี้ มีความชัดเจน มีแหล่งพระราชดำริ มีการสนับสนุนงบประมาณ มีความก้าวหน้าของโครงการมากพอสมควร ส่วนหนึ่งและดำเนินการได้เสร็จเรียบร้อยหมดแล้ว จึงได้จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อตรวจสอบอีกครั้งว่าในจังหวัดของท่านที่เราระบุไว้ และที่ท่านกำลังจะนำเสนอมาตรงกันหรือเปล่า และผมเข้าใจว่าต้องมากกว่า แต่ไม่เป็นไรขอให้ทางสำนักงาน กปร. ได้ข้อมูลเพื่อจะได้นำมาสังเคราะห์ในรายละเอียด ให้จำนวนเกิดความชัดเจน ซึ่งนอกจากจะได้จำนวนโครงการที่ท่านจะนำเสนอแต่ละจังหวัดแล้ว ถ้ากรุณาสรุปเป็นลักษณะของสถานะโครงการว่าเป็นอย่างไรบ้าง ยังประโยชน์อยู่หรือเปล่า หรือขาดเรื่องการบำรุงรักษา เพราะว่าขาดงบประมาณ หรือว่ายังไม่สามารถดำเนินการได้ตามแผนงาน เช่น มีอ่างเก็บน้ำ มีระบบส่งน้ำ สายใหญ่แต่สายย่อยสู่แปลงนาต่าง ๆ ไม่มี ในลักษณะแบบนี้ก็คือสิ่งที่เรามาช่วยกันทำ หลังจากช่วยกันทำ ส่วนนี้แล้ว ทางสำนักงาน กปร. ก็จะขอข้อมูลที่ได้มาไม่ว่าในที่นี้หรือหลังจากการสัมมนาแล้ว เราจะมาขอรายละเอียดเพิ่มเติม เพื่อที่จะไปทำให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และที่กล่าวมาก็เป็นวัตถุประสงค์เป้าหมายของการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งนี้

ก่อนหน้านี้นี้ 2 ปี ทางสำนักงาน กปร. ได้ประสานกับกระทรวงมหาดไทย โดยท่านรัฐมนตรีเอง และขณะเดียวกันก็โดยท่านปลัดกระทรวง ได้มอบหมายให้แต่ละจังหวัดตรวจสอบข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้ อยู่แล้ว พร้อมกับพยายามใช้โครงการพระราชดำริให้เกิดประโยชน์กับชุมชน ผมก็คิดว่าฐานข้อมูลนั้นท่านจะสามารถส่งให้เราได้ จริง ๆ แล้วตอนนี้ฐานข้อมูลนั้นอยู่ส่วนกลางก็คืออยู่กระทรวงมหาดไทยอยู่แล้ว อีกทางหนึ่งก็คือลูกค้ารายใหญ่ของสำนักงาน กปร. 4,000 กว่าโครงการนี้ ลูกค้ารายใหญ่คือเรื่องแหล่งน้ำ ซึ่งมากกว่า 2,000 โครงการ เราได้ฐานข้อมูลตรงนี้จากกรมชลประทานอยู่แล้ว เพราะฉะนั้นทุกสิ่งอย่างที่เอามา จะมาทางอยู่หน้าตักเดียวกันหมด เมื่อสำนักงาน กปร. ดำเนินการครบ 9 ครั้ง ก็จะครบทั้งประเทศ ซึ่งจะเป็นข้อมูลที่สมบูรณ์ วิธีการสังเคราะห์ต่อก็จะมาร่วมกันในการคิดจำนวนโครงการให้ชัดเจนขึ้น สถานะโครงการ ข้อมูลจะถูกรวบรวมมาในลักษณะของเอกสาร อาจจะเป็นเอกสารรายปี ที่ทรงพระราชทานพระราชดำริไว้เป็นรายปีหรือเป็นเอกสารรายจังหวัด หรือเอกสารรายภาคอะไรก็ได้แล้วแต่ เราจะพิมพ์ออกมา เพื่อให้ท่านใช้เป็นฐานข้อมูลเหมือน ๆ กับเราต่อไป หลังจากจัดพิมพ์เสร็จเราจะกระจายให้กับทุกจังหวัด ทุกหน่วยงานได้ไปใช้ประโยชน์เพื่อดำเนินการและนำไปสู่การชี้นำไปสู่โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริต่าง ๆ ที่ควรไปในพื้นที่ว่ามีโครงการอะไร ที่ไหนบ้าง และมีจุดเริ่มต้นอย่างไร จะมีประโยชน์ในการเยี่ยมชมและใช้ประโยชน์โครงการได้ โดยตั้งเป้าว่าเอกสารจะออกประมาณปลายปีนี้ แล้วฐานข้อมูลนอกจากเป็นในรูปเอกสารแล้ว ฐานข้อมูลอยู่ในเว็บไซต์สำนักงาน กปร. ได้ สิ่งรอบกวนใน 4-5 ปีต่อไป ก็คือสถานะโครงการที่จะต้องให้มีการ update ต่อไปอยู่เรื่อย ๆ การสัมมนานี้จึงมีความสำคัญอย่างมากอย่างที่ท่านองคมนตรีได้กล่าวถึงว่า ถ้ารายละเอียดตั้งแต่เรื่องของข้อมูลและสภาพภูมิศาสตร์ต่าง ๆ ซึ่งจะมีอยู่ในเอกสาร

ทั้งหมดต่อไป การวางแผนที่จะทำให้โครงการยั่งยืน การที่จะเฉลิมฉลองพระองค์ท่านในโอกาสครบวาระ
84 พรรษา ในปี 2554 นี้ เราจะสามารถดำเนินการได้ง่ายยิ่งขึ้น

สรุปการนำเสนอผลการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ : การบริหารจัดการ ปัญหาอุปสรรค

จังหวัดจันทบุรี

ผู้แทนจังหวัดจันทบุรี นำเสนอการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สรุปได้ว่า มีการศึกษาวางแผนและดำเนินงานโครงการต่าง ๆ 18 โครงการ คือ ขุดสระเก็บน้ำยางทอยพร้อมอาคารประกอบ 15,000 ลูกบาศก์เมตร สภาพดินไม่ดี มีปัญหารั่วซึม จึงได้มีการปรับปรุงโดยการปูแผ่นบางกันน้ำรั่วซึม ขุดสระเก็บน้ำยางทอยแห่งที่ 2 พร้อมระบบผันน้ำ ขุดลอกคลองท่าระมัด ขุดลอกคลองช้าง ขุดลอกคลองควาย ขุดลอกคลองทุ่งสน โครงการป้องกันบรรเทาสาธารณภัยเมืองจันทบุรี ระยะเร่งด่วน เนื่องจากน้ำท่วมจังหวัดจันทบุรีหลายครั้งมีความเสียหายนับพันล้าน มีพระราชดำริให้วางแผนแก้ไขปัญหามลพิษประเทืองจึงวางแผน สรุปได้ 8 งาน คือ ขุดลอกแม่น้ำจันทบุรี ระยะทางประมาณ 8 กิโลเมตร ขุดลอกคลองตาหนู ขุดลอกลำเสนอยาว 7 กิโลเมตรเศษ ขุดลอกคลองอ่าง ยาว 2 กิโลเมตรเศษ ขุดลอกคลองข่า 8 กิโลเมตรเศษ ก่อสร้างประตูระบายน้ำและสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า เกาะโดนด ประตูระบายน้ำคลองด่าน พร้อมสร้างสะพาน งานก่อสร้างโทรมาตรเตือนภัย โครงการอนุรักษ์ป่ารอยต่อ 5 จังหวัด มีการขุดสระน้ำ

โครงการที่อยู่ในความรับผิดชอบของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ได้แก่ โครงการสร้างเครือข่ายครูเกษตรในระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี โครงการบัญชีเพื่อวิถีชีวิตที่พอเพียง โครงการส่งเสริมและเผยแพร่เศรษฐกิจพอเพียง โครงการรวบรวมพันธุ์ไม้ในสวนส่วนพระองค์ของสมเด็จพระนางเจ้าฯ ราชินี โครงการพัฒนาไม้ผล ห้องสมุดสายใยรัก เพลงกล่อมลูกตามโครงการสายใยรัก โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชในพื้นที่ 50 ไร่ จัดอบรมสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน จัดประชุมวิชาการปรับปรุงห้องเรียนธรรมชาติ เป็นต้น

จังหวัดชลบุรี

ผู้แทนจังหวัดชลบุรี นำเสนอการดำเนินงานโครงการฯ สรุปได้ว่า มีโครงการที่สำคัญ คือ โครงการพัฒนารอบวัดญาณสังวราราม ซึ่งมีกิจกรรมพัฒนาการเกษตร จัดตั้งสถานฝึกอบรมเยาวชน ปรับปรุงตกแต่งอาคารของวัด อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ จัดกิจกรรมศาสนา เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ มีหน่วยงานร่วมดำเนินการ 16 หน่วยงาน จังหวัดจัดตั้งคณะทำงานรับผิดชอบ 2 คณะ ดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2542 ต่อเนื่องมาโดยตลอด จัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ พัฒนาแหล่งน้ำ 12 แห่ง มีสวนป่าสิริเจริญวัฒน์ อนุรักษ์สัตว์ป่า 400 กว่าตัว จัดทำแนวกันไฟ ทดสอบการปลูกไม้ผล สมุนไพร ส่งเสริมพัฒนาอาชีพให้แก่ราษฎร การเลี้ยงโค จัดตั้งสหกรณ์ มีผู้สนใจศึกษาดูงานในปีที่ผ่านมา 100,000 กว่าคน โดยเฉพาะพระพุทธรูปเขาชีจรรย์ กว่า 60,000 คน วิหารเขียนกว่า 50,000 คน เก็บค่าเข้าชมได้ประมาณ 2 ล้านบาทต่อปี

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชเกาะเสม็ด และเกาะอื่น ๆ บริเวณใกล้เคียงโครงการศึกษาระบบนิเวศทั้งระบบ รวมถึงสัตว์ต่าง ๆ ด้วย ปกป้องพันธุกรรมพืชบริเวณป่าชายเลน สำรวไม้ ป่าชายเลน ป่าชายหาด ป่าดงดิบในพื้นที่อำเภอเกาะและวัดต่าง ๆ โครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ช่วยเหลือเกษตรกรรายละประมาณ 2,000 ราย/ปี โครงการสายใยรักแห่งครอบครัว ช่วยเหลือหญิงมีครรภ์และมีบุตร ส่งเสริมอาชีพรายได้แก่สมาชิกโครงการป่าสิริเจริญวัฒน์ติดกับวัดญาณสังวราราม มีการปลูกป่า ดูแลรักษาพื้นที่ พัฒนาพื้นที่รอบป่าให้เป็นป่าสามอย่างประโยชน์สี่อย่าง โครงการอนุรักษ์ป่ารอยต่อ 5 จังหวัด เป็นการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ดั้งเดิม มีการพัฒนาอาชีพ การสำรวจจริงวัดที่ดินเพื่อจัดระเบียบชุมชน ค่ายเยาวชนรักษ์ป่า จัดทำทุ่งหญ้าอาหารสัตว์ป่า เป็นต้น ทั้งนี้ จังหวัดชลบุรีได้สนับสนุนงบประมาณให้แก่โครงการต่าง ๆ เพื่อประโยชน์สุขของพี่น้องประชาชน

จังหวัดระยอง

ผู้แทนจังหวัดระยอง ได้นำเสนอการดำเนินงานโครงการฯ สรุปได้ว่า มีโครงการในพื้นที่ 3 โครงการ คือ ศูนย์บริการและพัฒนาปลวกแดง โดยเมื่อปี 2553 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จฯ อ่างเก็บน้ำดอกกราย มีพระราชดำริให้ส่งน้ำช่วยเหลือราษฎร พระราชทานทรัพย์ไว้เป็นกองทุน มีกิจกรรมการเกษตร การเลี้ยงสัตว์ แปลงสาธิตให้เกษตรกรมาเยี่ยมชม โดยมีหน่วยทหารจากค่ายนวมินทร์เป็นหน่วยประสานงานร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ อีก 6 หน่วยงาน ปัจจุบันมีการฝึกอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร มีผู้สนใจมาเยี่ยมชมจำนวนมาก มีเครือข่ายถ่ายทอดความรู้ในจังหวัดระยอง การสนับสนุนแลกเปลี่ยนพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์ แนวทางดำเนินงานต่อไป จะหาหน่วยงานหลักที่สามารถรับผิดชอบโครงการอย่างต่อเนื่อง บูรณาการงบประมาณจากทุกหน่วยงาน โดยเฉพาะองค์กรปกครองท้องถิ่นมาร่วมดำเนินงานโครงการ

โครงการอนุรักษ์พันธุ์เต่าทะเลเกาะมันใน อำเภอแกลง โดยพระราชทานพันธุ์เต่ามาปล่อยเมื่อปี 2522 ปัจจุบันเป็นสถานีนุรักษ์พันธุ์เต่าทะเล ในสังกัดกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง มีการเพาะพันธุ์และขยายพันธุ์อย่างต่อเนื่อง โดยร่วมมือกับกองทัพเรือ มีผู้สนใจเยี่ยมชมประมาณ 100,000 คน/ปี เพิ่มจำนวนเต่าในทะเล 200 ตัว/ปี ปัญหาอุปสรรค คือ วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่เก่าและชำรุด ขาดแคลนงบประมาณในการสนับสนุน

โครงการอนุรักษ์ป่ารอยต่อ 5 จังหวัด เป็นการฟื้นฟูป่า พัฒนาอาชีพราษฎรให้พึ่งตนเองได้ ให้ราษฎรมีส่วนร่วมในการรักษาป่า โดยมีการสร้างแหล่งน้ำ ปลูกป่า จัดทำแปลงสาธิต ทำให้ป่าในความรับผิดชอบมีความชุ่มชื้น มีการฟื้นฟู สร้างจิตสำนึกในการหวงแหนป่า ปัญหาอุปสรรค มีช้างป่ามากินพืชไร่ของราษฎร ต้องจัดทำแหล่งอาหาร แหล่งน้ำให้ช้างป่าไม่ให้มาบุกรุกกินพืชไร่ของราษฎร ขอให้สำนักงานกปร. ให้การสนับสนุนด้วย

จังหวัดตราด

ผู้แทนจังหวัดตราด นำเสนอการดำเนินงานโครงการ สรุปได้ว่า มีโครงการฯ ในพื้นที่ จังหวัด 4 โครงการ คือ อ่างเก็บน้ำคลองเขาถ่าน ฝ่ายคลองเขาถ่าน ส่งน้ำช่วยเหลือราษฎรได้ 500 ไร่ อ่างเก็บน้ำคลองมะนาว ความจุ 650,000 ลูกบาศก์เมตร ช่วยเหลือราษฎรได้ 100 ครัวเรือน พื้นที่เกษตร 650 ไร่ อ่างเก็บน้ำคลองหลอด 2 ในพื้นที่โครงการทับทิมสยาม 01 ช่วยเหลือราษฎร 162 ครัวเรือน พื้นที่การเกษตร 4,600 ไร่

นอกจากนี้ ยังมีโครงการขยายผล ได้แก่ ฝ่ายชะลอความชุ่มชื้นในพื้นที่เกาะช้าง เกาะกูด ประมาณ 200 แห่ง เมื่อปี 2552 อ่างเก็บน้ำบ้านบ่าโตน เขาสมิง ความจุ 1.1 ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่รับประโยชน์ 3,500 ไร่ แก้มลิงหนองคันทรอง อำเภอเมือง พื้นที่รับประโยชน์ 250 ไร่ โครงการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกำจัดสัตว์และการเลี้ยงปลาเก่า การเลี้ยงปูไข่นอกกระดอง การเลี้ยงปลาในกระชัง โดยได้ไปศึกษา ความมาจากศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนฯ

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผู้แทนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้นำเสนอโครงการฯ สรุปได้ว่า มีโครงการในพื้นที่ 14 โครงการ คือ โครงการจัดหาความช่วยเหลือราษฎรอำเภอบ้านแพรก โครงการปรับปรุงและขุดลอกคลองเมือง อำเภพระนครศรีอยุธยา โครงการนำร่องเพื่อบริหารและจัดการเกี่ยวกับพื้นที่รับน้ำและบรรเทาอุทกภัย อำเภอบางบาล เป็นโครงการลักษณะแก้มลิง ครอบคลุมพื้นที่ 14 ตำบล โครงการพัฒนาเกษตรกรรม เบ็ดเสร็จ อำเภอบางไทร พัฒนานาร้างให้เพาะปลูกได้ทั้งปี มีการจัดทำแปลงทดสอบสาธิตการเกษตร ผสมผสาน โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช โครงการส่งเสริมกิจกรรมสหกรณ์ อยู่ที่ตำบล บ้านเป้ง อำเภอบางปะอิน เพื่อปลูกฝังลักษณะนิสัยในการช่วยตนเองตามอุดมการณ์สหกรณ์

ด้านส่งเสริมอาชีพ ที่สำคัญได้แก่ ศูนย์ศิลปาชีพบางไทร เพื่อให้มีการประกอบอาชีพ ผสมผสาน จัดอบรมอาชีพครบวงจรด้านศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน จัดตลาดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ รวมทั้งการส่งสินค้าไปจำหน่ายต่างประเทศด้วย โครงการศูนย์ศิลปาชีพเกาะเกิด รวบรวมผลิตภัณฑ์จากศูนย์ศิลปาชีพทั่วประเทศมาจำหน่าย

ด้านคุณภาพชีวิต ได้แก่ โครงการฟันเทียม ดำเนินการในโรงพยาบาลทุกแห่ง โครงการ สายใยรักแห่งครอบครัว ศูนย์สามวัยสายใยรักแห่งครอบครัว

ด้านชีววิถีและพลังงานทดแทน ได้แก่ โครงการแปลงนาสาธิตแบบชีววิถีในที่ดินมูลนิธิชัยพัฒนา สาธิตการทำนาแบบปลอดสารพิษ ในพื้นที่ 50 ไร่ โครงการศูนย์สาธิตและพัฒนาพลังงานทดแทน จากข้าว เริ่มตั้งแต่การผลิตเมล็ดพันธุ์ การปลูกข้าว การสีข้าว การนำกลับมาผลิตพลังงานทดแทนใช้ในโรงสี

ด้านการเกิดพระเกียรติ ได้แก่ พระราชานุสาวรีย์พระสุริโยทัย ซึ่งพื้นที่รอบ ๆ สามารถใช้ประโยชน์ด้านชลประทานด้วย พระบรมราชานุสาวรีย์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช พื้นที่หลังโครงการเป็นแก้มลิงสำหรับเก็บน้ำไว้ใช้ประโยชน์ในการเพาะปลูกด้วย

จังหวัดได้สนับสนุนโครงการต่าง ๆ เพื่อให้ราษฎรได้รับประโยชน์ รวมทั้งขยายผลเผยแพร่ต่อไปด้วย

จังหวัดลพบุรี

ผู้แทนจังหวัดลพบุรี ได้นำเสนอโครงการฯ สรุปได้ดังนี้ ในพื้นที่ที่มีโครงการฯ 12 โครงการ คือ โครงการพัฒนาลุ่มน้ำป่าสัก โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยใหญ่วังแฉ่ม โครงการอ่างเก็บน้ำซับตะเคียน โครงการแก้มลิงหนองสมอไฮ โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยหิน โครงการห้วยยาง บ้านหนองนา โครงการ อ่างเก็บน้ำบ้านหนองโพธิ์ โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยยาง 3 โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยแพน โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยยาง 1 โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยใหญ่ และโครงการปรับปรุงค่ายวชิราลงกรณ์ เป็นโครงการลักษณะการจัดหาน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและการเกษตร ต่อไปนี้จะขอกล่าวถึงรายละเอียดของโครงการที่สำคัญบางโครงการ ดังนี้

โครงการพัฒนาลุ่มน้ำป่าสัก นอกจากจะมีประโยชน์ในการกักเก็บน้ำป้องกันปัญหา น้ำท่วมแล้ว ยังเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ปลา เป็นแหล่งท่องเที่ยว เป็นแหล่งน้ำเพื่อการอุตสาหกรรมและการเกษตร เพิ่มพื้นที่การเกษตรได้ถึง 144, 500 ไร่ ทั้งในจังหวัดลพบุรีและสระบุรี และได้มีการขยายผลนำน้ำจากเขื่อนป่าสักไปช่วยราษฎรในพื้นที่อำเภอโคกสำโรง อำเภอสระโบสถ์และอำเภอโคกเจริญ ซึ่งเป็นที่ดอน โดยวิธีการสูบน้ำผ่านระบบท่อไปสู่อ่างพักน้ำและกระจายน้ำไปสู่พื้นที่การเกษตรของราษฎร

โครงการอ่างห้วยใหญ่-วังแฉ่ม เก็บน้ำได้ 12 ล้านลูกบาศก์เมตร มีการขุดสระน้ำและสนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อส่งเสริมราษฎรในพื้นที่ให้พัฒนาอาชีพตามแนวเกษตรทฤษฎีใหม่ด้วย ขยายพื้นที่รับประโยชน์โดยสร้างคลองส่งน้ำไปยังพื้นที่ของเกษตรกร ทำให้สามารถใช้ประโยชน์ได้ประมาณ 7,000 ไร่

โครงการแก้มลิงหนองสมอไฮ มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันอุทกภัย ขุดลอกหนองน้ำ ในพื้นที่ 100 ไร่ ความลึกเฉลี่ย 3.7 เมตร เก็บน้ำได้ 1.2 ล้านลูกบาศก์เมตร ช่วยบรรเทาอุทกภัย เป็นแหล่งน้ำสำหรับการเพาะปลูกประมาณ 3,000 ไร่ เป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ และแหล่งพักผ่อน หย่อนใจของชุมชน

การขยายผลโครงการฯ จะดำเนินงานใน 3 พื้นที่ คือ อ่างเก็บน้ำซับตะเคียน อ่างเก็บน้ำห้วยใหญ่-วังแฉ่ม และแก้มลิงหนองสมอไฮ โดยจังหวัดสนับสนุนงบประมาณ 10 ล้านบาท

จังหวัดสระบุรี

ผู้แทนจังหวัดสระบุรี ได้นำเสนอโครงการฯ สรุปได้ว่า โครงการฯ ในจังหวัดสระบุรีมี 9 โครงการ คือ โครงการขยายผลทฤษฎีใหม่วัดมงคลชัยพัฒนา โครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณวัดมงคลชัยพัฒนา โครงการแก้มลิงทะเลสาบบ้านหมอ โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยหินขาว โครงการอ่างเก็บน้ำเขาอดเอียง โครงการพัฒนาห้วยแช่และบึงตลาดชัย โครงการฝายปางกระเพรา 1, 2 โครงการฝายคลองสุคต

ผลการดำเนินงานโครงการที่สำคัญ ได้แก่ โครงการขยายผลทฤษฎีใหม่ปลูกพืชแบบผสมผสานเป็นแปลงต้นแบบ คูแผลแปลงไม้ผล แปลงไม้หอม แปลงไม้ตระกูลมะ แปลงพืชไร่พันธุ์ดี การเลี้ยงหมูป่า การบริการสีข้าว การเลี้ยงปลาในสระน้ำ แปลงพลังงานทดแทน ปลูกปาล์มน้ำมัน สบู่ดำ เผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีใหม่ให้แก่ราษฎรในพื้นที่โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยหินขาว เป็นแหล่งน้ำสนับสนุนพื้นที่การเกษตรบริเวณวัดมงคลชัยพัฒนา โครงการแก้มลิงทะเลสาบบ้านหมอ ประกอบด้วย บ่อเก็บน้ำ 4 บ่อ ความจุรวม 25 ล้านลูกบาศก์เมตร โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยแซ่ เป็นการปรับปรุงสระน้ำเพื่อเก็บไว้ใช้เพื่อการเกษตรกรรม โครงการอ่างเก็บน้ำเขายอดเอียง เป็นการปรับปรุงแหล่งน้ำเพื่อไว้ใช้เพื่อการอุปโภคบริโภค โครงการฝายโป่งกระเพรา เป็นโครงการที่ก่อสร้างมานาน หน้าฝายต้นเงิน สมควรขุดลอกหน้าฝายให้ใช้ประโยชน์ได้มากขึ้น

โครงการที่ได้รับงบประมาณในปี 2552 และ 2553 ได้แก่ การก่อสร้างคลองส่งน้ำเพิ่มเติมบริเวณวัดมงคลชัยพัฒนา สํารวจข้อมูลทะเลสาบบ้านหมอ ซึ่งเป็นบ่อปูนมาร์ลเดิมของบริษัทปูนซีเมนต์ไทย เพื่อให้ทราบความจุที่แท้จริง ก่อสร้างคลองชักน้ำเข้ามายังแก้มลิง สํารวจออกแบบทำคันกั้นน้ำรอบทะเลสาบบ้านหมอ ขุดลอกตะกอนอ่างเก็บน้ำเขายอดเอียง ขุดลอกหน้าฝายโป่งกระเพรา ฝายคลองสุคต เพื่อให้สามารถใช้งานได้เหมือนเดิม

จังหวัดอ่างทอง

ผู้แทนจังหวัดอ่างทอง ได้นำเสนอโครงการฯ สรุปได้ดังนี้ โครงการฯ ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเป็นโครงการแก้ไขปัญหาน้ำท่วม เนื่องจากจังหวัดอ่างทอง ประสบปัญหาน้ำท่วมเป็นประจำ ได้แก่ โครงการฟาร์มตัวอย่างหนองระหานจีน อำเภอเมือง เป็นแหล่งผลิตอาหารปลอดภัย จ้างแรงงานในท้องถิ่นให้มีงานทำ เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โครงการฟาร์มตัวอย่างสีบัวทอง อำเภอแสวงหา ลักษณะเช่นเดียวกัน มีพื้นที่มากกว่าประมาณ 700 ไร่ เป็นฟาร์มตัวอย่างของภาคกลาง โครงการ ฝักอาชีพตุ๊กตาชาววัง อำเภอป่าโมก เริ่มตั้งแต่ปี 2519 ซึ่งเกิดอุทกภัยหนักมาก มีแนวพระราชดำริให้พัฒนาอาชีพ รายได้ โดยการปั้นตุ๊กตาชาววัง ขณะนี้จำหน่ายได้มาก ผลิตไม่ทัน โครงการสายใยรัก แห่งครอบครัว มีการผลิตกระเป๋าจักสาน มีการรวมกลุ่มเข้มแข็ง ผลิตภัณฑ์ชนิดต่าง ๆ จำหน่ายได้มาก โรงสีเทพประทาน เป็นโครงการช่วยเหลือเกษตรกรให้นำข้าวมาสีในโรงสีนี้ โครงการฟื้นฟูผู้ประสบ อุทกภัยของมูลนิธิอาสาเพื่อนพึ่ง(ภา) ยามยาก ช่วยแก้ปัญหาความยากจนอย่างยั่งยืน การสร้างหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นตัวอย่างและขยายผลให้ครอบคลุมทุกหมู่บ้าน โครงการพัฒนาแก้มลิงหนองเจ็ดเส้น เป็นโครงการช่วยบรรเทาปัญหาอุทกภัย เป็นแหล่งเรียนรู้การเกษตร และแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การนับจำนวน โครงการฯ ควรยึดตามนิยามของสำนักงาน กปร. ไม่ควรยึดตามแหล่งงบประมาณ เพื่อให้ได้จำนวนโครงการที่ตรงกัน

จังหวัดสระแก้ว

ผู้แทนจังหวัดสระแก้ว ได้นำเสนอโครงการฯ ดังนี้ โครงการพัฒนาพื้นที่ที่ราบเชิงเขา เกิดขึ้นจากปัญหาการตัดไม้ทำลายป่าและดินเสื่อมโทรม เสียหาย รวม 7 ครั้ง ทำให้เกิดโครงการต่าง ๆ เช่น อ่างเก็บน้ำท่ากระบาก อ่างเก็บน้ำช่องกล้วย อ่างเก็บน้ำพระปรัง จัดที่ดินทำกินให้ราษฎร 12 หมู่บ้าน ครอบครัวยุคประมาณ 15 ไร่ ส่งเสริมอาชีพ มีสถานีวิจัยพันธุ์สัตว์ สถานีประมง จัดตั้งอาสาสมัครดับไฟป่า สถานีเพาะเลี้ยงสัตว์ป่า จัดตั้งสหกรณ์คลองน้ำเขียว โรงเรียนข้าวพระราชทาน

โครงการอนุรักษ์ป่ารอยต่อ 5 จังหวัด เป็นโครงการป้องกันการบุกรุกป่า จัดที่ดินทำกิน พัฒนาอาชีพช่วยเหลือราษฎร

โครงการทับทิมสยาม มี 4 โครงการ คือ โครงการทับทิมสยาม 02, 03, 05 และ 08 เดิมเป็นศูนย์อพยพของผู้ลี้ภัยชาวกัมพูชา มีการส่งเสริมการปลูกพืช เช่น หน่อไม้ฝรั่ง จัดที่ดินทำกิน ส่งเสริมการเพาะเห็ด ปลูกไม้ผล เลี้ยงปลา ฟื้นฟูสภาพป่า

โครงการโรงเรียนกาสกรสิทธิ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานนามโรงเรียน เป็นโรงเรียนฝึกควายและคนให้ไถนาเป็น เพื่อลดต้นทุนการทำนา เป็นสถานที่ ดำเนินงานของสถานศึกษาต่าง ๆ

โครงการที่จังหวัดสนับสนุนงบประมาณ ได้แก่ โครงการตามรอยยุคลบาท เป็นการ ทำป้าย แผนที่ของโครงการฯ ต่าง ๆ ในจังหวัดสระแก้ว เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ผลิตพันธุ์ข้าว ส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ การเลี้ยงหมูหลุม ศูนย์เรียนรู้ในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่ราบเชิงเขา จัดทำเส้นทางท่องเที่ยว “ตามรอยพ่อ” ตามเส้นทางที่เคยเสด็จ พระราชดำเนิน จัดทำหนังสือเกี่ยวกับการเสด็จฯ จังหวัดสระแก้ว แจกทุกโรงเรียน สร้างศูนย์สาธิตธนาคารโค-กระบือ เป็นต้น

จังหวัดนครนายก

ผู้แทนจังหวัดนครนายก ได้นำเสนอโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ดังนี้ โครงการที่สำคัญ 16 โครงการ ส่วนใหญ่เป็นโครงการพัฒนาแหล่งน้ำ ซึ่งได้ใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตร และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเป็นแหล่งอาหารและสร้างรายได้ให้ราษฎร นอกจากนี้ มีโครงการ โรงเรียนนายร้อย พระจุลจอมเกล้าฯ การแก้ไขปัญหาดินเปรี้ยว สวนป่ารุกขชาติ เกษตรทฤษฎีใหม่ และโครงการเด่นที่สุดของจังหวัดนครนายก ก็คือ เขื่อนขุนด่านปราการชล ซึ่งคนที่ไปเยี่ยมชมมาแล้วกล่าวว่าเป็นมงคลของชีวิต

จังหวัดฉะเชิงเทรา

ผู้แทนจังหวัดฉะเชิงเทรา นำเสนอโครงการฯ สรุปได้ดังนี้

โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ นับว่าเป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริหลักของจังหวัด เกิดขึ้นจากการน้อมเกล้าฯ ถวายที่ดินของราษฎร ดินมีปัญหาขาดความอุดมสมบูรณ์ ดำเนินการฟื้นฟูพัฒนาจนมีสภาพอุดมสมบูรณ์ มีการสาธิตฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง มีผู้สนใจมาศึกษาดูงานกว่า 60,000 คน ในปีที่ผ่านมา

โครงการพัฒนาแหล่งน้ำ ส่วนใหญ่อยู่บริเวณศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จำนวน 19 โครงการ พื้นที่รับประโยชน์ 5,570 ไร่ มีทั้งอ่างเก็บน้ำ คลองส่งน้ำ ฝายระบบระบายน้ำ เป็นต้น

โครงการป่ารอยต่อ 5 จังหวัด โครงการพัฒนาป่าแดงระบบสียัด โรงเรียนตามพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในเขตอำเภอสนามชัยเขต 3 โรงเรียน ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ก็ส่งวิทยากรไปสอนด้านการเกษตรด้วย

โครงการที่ประสบความสำเร็จ คือ โครงการพัฒนากลุ่มน้ำโจน เป็นโครงการพัฒนาแหล่งน้ำสนับสนุนศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และเกษตรกรบ้านรอบศูนย์ฯ นอกจากนี้จะเป็นแหล่งน้ำอุปโภคบริโภค การเกษตรแล้ว ยังเป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

จากสภาพป่าแห้ง น้ำหาย ดินเลว ราษฎรสามารถเพาะปลูกทำกินจนมีอาชีพรายได้มั่นคง โดยมีหน่วยงานต่าง ๆ ร่วมกันพัฒนา เพื่อให้เกิดความสุขตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง

จังหวัดปราจีนบุรี

ผู้แทนจังหวัดปราจีนบุรี ได้นำเสนอโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ดังนี้ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ 9 โครงการ คือ โครงการพัฒนาพื้นที่ราบเชิงเขา เพื่อช่วยให้ราษฎรมีที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน มี 2 แห่ง โดยอยู่ที่ตำบลบุพราหมณ์ และตำบลทุ่งโพธิ์ อำเภอนาคี เช่นเดียวกับ โครงการอนุรักษ์ข้าวป่าในสภาพธรรมชาติอยู่ที่ตำบลบ้านสร้าง อำเภอบ้านสร้าง รักษาพันธุ์ข้าวป่าโดยนำมาผสมกับข้าวปลูกให้พันธุ์ข้าวแข็งแรง ทนต่อสภาพน้ำท่วม โครงการพัฒนาส่วนพระองค์บางแตน มีกิจกรรมข้าวครบวงจร การพัฒนาปลูกข้าวแบบผสมผสาน สนับสนุนวิชาการแก่เกษตรกรบริเวณใกล้เคียง จัดตั้งตลาดชุมชน มีปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับน้ำท่วม และน้ำเค็ม โครงการขุดลอกและอาคารบังคับน้ำคลองชุมพล โครงการอ่างเก็บน้ำคลองไม้ปล้อง โครงการปลูกต้นส้มกบ หรือ ไม้อุโลก เป็นไม้เนื้อหวานนำไปใช้ในโครงการศิลปาชีพ จึงมีพระราชดำริให้ส่งเสริมการปลูก โครงการถนนสายต้นไม้อายุคูเมืองปราจีนบุรี (ถนนสาย 33 หรือ สุวรรณศร) เพื่ออนุรักษ์ยางนาที่อยู่ริมถนน และมีการปลูกเพิ่ม โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยโสมงเมื่อแล้วเสร็จจะช่วยป้องกันปัญหาน้ำท่วม น้ำแล้ง น้ำเค็ม น้ำเน่าเสีย ของจังหวัดปราจีนบุรี

สรุปการประชุมเชิงปฏิบัติการ

โดย หม่อมหลวง จิรพันธุ์ ทวีวงศ์ รองเลขาธิการ กปร.

ในการประชุมเชิงปฏิบัติการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ประจำปีงบประมาณ 2553 ครั้งที่ 3

ในพื้นที่จังหวัดภาคกลางฝั่งตะวันออก (12 จังหวัด)

วันศุกร์ที่ 19 กุมภาพันธ์ 2553

ณ โรงแรมมณีจันทร์รีสอร์ท อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี

ขอสรุปสั้น ๆ ตามที่แนะนำกรอบ 4 เรื่อง ตอบคำถามที่ว่าอะไรเสร็จแล้ว มีโครงการอะไรบ้าง เมื่อเช้าที่ท่านองคมนตรีพลากรคุยให้พวกเราฟังว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงงานพัฒนาข้อแรกคือ ทรงหาข้อมูลจากแผนที่และเอกสารต่าง ๆ ก่อนที่จะเสด็จไปทรงงานพื้นที่ต่าง ๆ ซึ่งสำนักงาน กปร. ที่ทำมาผ่านมา 2 ครั้ง ครั้งนี้เป็นครั้งที่ 3 เรากำลังหาข้อมูลเพื่อตอบคำถามสมเด็จพระเทพรัตนว่า โครงการเดิมที่ดำเนินการมาแล้วจะต้องได้ประโยชน์เต็มที่ ต้องไปหาว่าแต่ละจังหวัดเริ่มต้นมีโครงการอยู่ตรงไหน อย่างไร

ตามที่จังหวัดอ่างทองบอกว่าการนับจำนวนโครงการฯ ควรนับตามนิยามนั้นถูกต้องแล้ว ที่ส่งข้อมูลให้จังหวัดมีข้อบกพร่องคือเรื่องการใช้งบฯ กปร. และโครงการของกรมชลประทานที่มีข้อมูลอยู่

จากการประชุมแล้วสำนักงาน กปร. ก็คงต้องจำแนกโครงการต่าง ๆ เป็นกลุ่ม เป็นเรื่องแหล่งน้ำ การพัฒนาอาชีพ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในส่วนที่ฟังวันนี้มีเรื่องการบริหารจัดการโครงการในรูปคณะกรรมการ เช่น โครงการพัฒนาวิถีสวรรคตจังหวัดชลบุรี ศูนย์ศึกษาฯ ก็มีกรรมการที่ท่านผู้ว่าฯ เป็นประธาน ปัญหาคือความต่อเนื่องของการบริหารโครงการ ซึ่งจะมีข้อสรุปหลังจากที่เราได้ประชุมกันครบถ้วนแล้ว

โครงการห้วยใหญ่-วังแหม มีพระราชกระแสว่า ไม่ให้มีการจ่ายค่าชดเชยที่ดิน แสดงถึงความละเอียดของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในการทอดพระเนตรจากรายงานที่ทูลเกล้าฯ ถวาย

เห็นด้วยกับการนำราษฎรชาวบ้านไปสัมมนาที่วัดมงคลชัยพัฒนา

โครงการเกี่ยวกับแหล่งน้ำจะตรวจสอบกับกรมชลประทานอีกครั้งหนึ่ง

โครงการฯ ของกรมชลประทาน ยังไม่มีการถ่ายโอนให้ท้องถิ่น แต่ให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมได้ มีโครงการนำร่อง 9 จังหวัด ในการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำ เพื่อหารูปแบบที่เหมาะสมไปดำเนินการในอนาคต

คงจะต้องรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งมูลนิธิชัยพัฒนา เพื่อนำข้อมูลมารวมกันหลังจากการสัมมนาจะได้ข้อมูลว่า โครงการอยู่ที่ไหน อย่างไร เป็นข้อมูลที่นำไปไว้ในระบบ GIS มีการติดตามอย่างต่อเนื่องทุกปีว่าโครงการได้รับประโยชน์อย่างไร ขอขอบคุณทุกท่าน และขอปิดประชุม

ภาคผนวก

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในพื้นที่จังหวัดภาคกลางฝั่งตะวันออก

ลำดับที่	จังหวัด	จำนวนโครงการ		แหล่งงบประมาณจังหวัด ⁽³⁾		
		ข้อมูลของ กปร. ⁽¹⁾	ข้อมูลของจังหวัด ⁽²⁾	งบ กปร.	งบ ปกติ	งบ อื่น ๆ
1	จังหวัดจันทบุรี	17	38	15	24	3
2	จังหวัดชลบุรี	3	6	1	5	1
3	จังหวัดระยอง	3	6	1	5	1
4	จังหวัดตราด	1	4	ไม่ทราบข้อมูล	1	1
5	จังหวัดสระบุรี	3	9	3	4	3
6	จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	7	28	4	20	4
7	จังหวัดลพบุรี	9	10	1	ไม่ทราบข้อมูล	ไม่ทราบข้อมูล
8	จังหวัดอ่างทอง	1	6	1	4	2
9	จังหวัดฉะเชิงเทรา	21	21	24	ไม่ทราบข้อมูล	ไม่ทราบข้อมูล
10	จังหวัดนครนายก	5	17	4	12	3
11	จังหวัดปราจีนบุรี	6	7	ไม่ทราบข้อมูล	7	ไม่ทราบข้อมูล
12	จังหวัดสระแก้ว	8	24	1	25	1
รวม 12 จังหวัด		84	176	55	107	19

หมายเหตุ (1) จำนวนโครงการที่ใช้งบประมาณ กปร. ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2525 – 2552

(2) จำนวนโครงการที่จังหวัดแต่ละจังหวัดมีข้อมูล

(3) แหล่งงบประมาณจังหวัด เช่น งบประมาณจาก กปร. งบ ปกติ และงบอื่น ๆ (งบ อบจ. งบ อบต. งบมูลนิธิชัยพัฒนา ฯลฯ) ซึ่งบางโครงการใช้งบประมาณสนับสนุนจากหลายแห่ง

กำหนดการ
ประชุมเชิงปฏิบัติการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ประจำปีงบประมาณ 2553
ครั้งที่ 3 พื้นที่จังหวัดภาคกลางฝั่งตะวันออก
วันศุกร์ที่ 19 กุมภาพันธ์ 2553 เวลา 08.30 – 17.00 น.
ณ โรงแรมณิจันทร์รีสอร์ท อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี

เวลา 08.30 – 09.30 น.	☒ ลงทะเบียน
เวลา 09.30 – 09.45 น.	☒ ผู้ว่าราชการจังหวัดจันทบุรีกล่าวต้อนรับ
เวลา 09.45 – 10.00 น.	☒ กล่าวรายงาน โดย นายเฉลิมเกียรติ แสนวิเศษ เลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
เวลา 10.00 – 10.15 น.	☒ พิธีเปิดการประชุม โดย ฯพณฯ นายพลเอก สุวรรณรัฐ องคมนตรี
เวลา 10.15 – 10.30 น.	☒ การบรรยายเรื่อง “แนวทางการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ” โดย เลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
เวลา 10.30 – 10.45 น.	☒ อาหารว่าง
เวลา 10.45 – 12.00 น.	☒ นำเสนอผลการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่จังหวัด (จังหวัดละประมาณ 15 นาที) - จังหวัดจันทบุรี, จังหวัดชลบุรี, จังหวัดระยอง, จังหวัดตราด
เวลา 12.00 – 13.00 น.	☒ อาหารกลางวัน
เวลา 13.00 – 14.15 น.	☒ นำเสนอผลการดำเนินงานโครงการฯ (ต่อ) - จังหวัดสระบุรี, จังหวัดพระนครศรีอยุธยา, จังหวัดลพบุรี, จังหวัดอ่างทอง
เวลา 14.15 – 14.30 น.	☒ อาหารว่าง
เวลา 14.30 – 15.30 น.	☒ นำเสนอผลการดำเนินงานโครงการฯ (ต่อ) - จังหวัดฉะเชิงเทรา, จังหวัดนครนายก, จังหวัดปราจีนบุรี, จังหวัดสระแก้ว
เวลา 15.30 – 16.30 น.	☒ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะแนวทางดำเนินงานในระยะต่อไป
เวลา 16.30 – 17.00 น.	☒ พิธีปิดการประชุม

*****

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ
แยกตามหน่วยงาน

ลำดับที่	ชื่อ/สกุล	ตำแหน่ง
1	นายพลากร สุวรรณรัฐ	องคมนตรี
มูลนิธิชัยพัฒนา (2)		
1	นายตรีวิจิตร เขาแก้ว	รองผู้อำนวยการโครงการ
2	นายกร จุลกระวีรัตน์	เจ้าหน้าที่สำนักงานมูลนิธิชัยพัฒนา
สำนักพระราชวัง (1)		
1	นางสาวอรสุดา เจริญรัต	ผู้อำนวยการกองโครงการสัมพันธ์
กรมชลประทาน (1)		
1	นายสันธิติ พิธานนท์	วิศวกรชลประทาน ชำนาญการ
กรมวิชาการเกษตร (4)		
1	นางพิณประภา บุญราชม	นักวิชาการเกษตร ชำนาญการ
2	นายธีรภัทร เข้มทอง	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ปฏิบัติการ
3	นางสาวนันท์นภัส พูลสวัสดิ์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ปฏิบัติการ
4	นายจตุพล สถิตถาวรศักดิ์	ลูกมือช่าง
กรมปศุสัตว์ (2)		
1	นางสาวกุสุมาลย์ ชินวงศ์	นักวิชาการสัตวบาล
2	นางสาวอมรรัตน์ ชื่นสุวรรณ	นักวิชาการสัตวบาล ชำนาญการ
กรมพัฒนาที่ดิน (3)		
1	นางอรอุมา ยิ้มแต่	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการพิเศษ
2	นายไพศาล ดุลยพัชร	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการ
3	นายบุญณรงค์ ธานีรัตน์	ผอ.สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 2 จ.ชลบุรี
สน.การปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม (3)		
1	นางสาววิจิรา ไชยพันธุ์	นักวิชาการปฏิรูปที่ดิน ชำนาญการ
2	นางสาววัลลภา เขียงยงค์	นักวิชาการปฏิรูปที่ดิน ชำนาญการ
3	นางวรรณณา บุญสุข	ปฏิรูปที่ดินจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ
แยกตามหน่วยงาน

ลำดับที่	ชื่อ/สกุล	ตำแหน่ง
กรมป่าไม้ (2)		
1	นายสมยศ กิรติวุฒิกุล	ผอ.ส่วนโครงการพระราชดำริ และกิจกรรมพิเศษ
2	นายปฏิยุทธ์ บุรพัฒน์	หัวหน้าโครงการอนุรักษ์ฯ ป่ารอยต่อ 5 จังหวัด จ.จันทบุรี
กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช (5)		
1	นายสุวิทย์ รัตนมณี	รองอธิบดีกรมอุทยานฯ
2	นายโกวิทย์ ปัญญาตรง	ผู้ตรวจราชการกรม ทำหน้าที่ ผู้อำนวยการสำนักสนองพระราชดำริ
3	นายเรือง จันทรมหเสถียร	นักวิชาการป่าไม้ ชำนาญการพิเศษ
4	นางสาววารุณี นันทะปัดย์	นักวิชาการป่าไม้ ปฏิบัติการ
5	นางสาววิจิตรา ภูจอมดาว	นักวิชาการป่าไม้
กรมทรัพยากรน้ำ (4)		
1	นายเสรี โสภณศิริรัตน์	ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรน้ำภาค 6
2	นายสมศักดิ์ ทองลิ้ม	ผู้อำนวยการส่วนวิเคราะห์ โครงการและงบประมาณ
3	นางพรทิพย์ พรประสิทธิ์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการพิเศษ
4	นายจาตุรนต์ จันทรากุล	วิเคราะห์นโยบายและแผน ปฏิบัติการ
สำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ฯ (2)		
1	นายปิยะ เฉลิมกลิ่น	ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ
2	นายคณิต ธีรวณิชย์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการพิเศษ
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (1)		
1	นางชุลีพร ศาตินินนาท	ผอ.กลุ่มส่งเสริมปฏิบัติการ
สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย (3)		
1	นายวิบูลย์ สงวนพงศ์	รองปลัดกระทรวง ฯ
2	นายศิริชัย ศรีเหนียง	ผู้อำนวยการส่วนติดตามและประเมินผลฯ
3	นางสาวธัญชุล พิชา	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการ

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ
แยกตามหน่วยงาน

ลำดับที่	ชื่อ/สกุล	ตำแหน่ง
กรมการปกครอง (2)		
1	จารุรัตน์ เกลี้ยงเกลา	เจ้าหน้าที่สำนักบริหารการปกครองท้องถิ่น
2	นายประยูร รัตนเสนีย์	ผู้ตรวจราชการกรมการปกครอง เขต 9
กรมการพัฒนาชุมชน (1)		
1	นายปิยะ ชูพูล	นักวิชาการพัฒนาชุมชน ชำนาญการ
กรมทางหลวง (2)		
1	นายกษิตศ สุพานิช	ผู้อำนวยการแขวงทางจันทบุรี
2	นายสุวิทย์ แพทย์พิทักษ์	ผู้อำนวยการแขวงทางตราด
กองทัพไทย (3)		
1	พล.ท. อภิชัย พิณสายแก้ว	เจ้ากรมกิจการพลเรือนทหาร กองบัญชาการกองทัพไทย
2	พล.ต. บัญชา ถนอมทอง	รอง หัวหน้าสำนักงาน เจ้ากรมกิจการพลเรือนทหาร
3	พล.อ. ธีระพงษ์ สังกอมล	ฝ่ายเสนาธิการ เจ้ากรมกิจการพลเรือนทหาร
กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน.) (1)		
1	น.อ.ชาติชาย ยัวร์ตัน	รอง ผอ.กอ.รมน.จังหวัดจันทบุรี (ฝ่ายทหาร)
หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา (3)		
1	พันเอกสำราญ ไชยริปู	ผู้บังคับหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ 14 สำนักงานพัฒนาภาค 1
2	พันเอกชาติชาย พลสวัสดิ์	ผู้บังคับหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ 12 สำนักงานพัฒนาภาค 1
3	จ.ส.อ.สีลกลัด รักมิตร	รอง ผบ.ร้อย ทพ..13 ปฏิบัติหน้าที่ หน่วยประสานงานโครงการฯ
กองทัพภาคที่ 1 (1)		
1	ร.ท. โสภณ ร่วมโพธิ์	หัวหน้าศึกษาไม่ผลจันทบุรี และผู้แทน ผบ.ร. 21 รอ.
กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน (7)		

**รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ
แยกตามหน่วยงาน**

ลำดับที่	ชื่อ/สกุล	ตำแหน่ง
1	พลตำรวจตรี สมเกียรติ ธรรมนิยาย	ผบก. ตชด. ภาค 1
2	พันตำรวจโทหญิง ณรินทร์ ประสานพะนงษ์	สว.ฝอ.บก.ตชด. ภาค 1 (งาน กร.และร.ร.ตชด.)
3	พันตำรวจโท เกรียงศักดิ์ ศรีสุวรรณ	รอง ผกก. ตชด. 13
4	พันตำรวจโท กิตติคุณ นิยมวิทย์	รอง ผกก. ตชด. 14
5	พ.ต.ท. สวัสดิ์ คำภิรานนท์	ผบ.ร้อย (สข.2) กก.ตชด.12
6	พ.ต.ท. ไกรวรรณ ประชุมพันธ์	รอง ผกก.ตชด.11
7	ด.ต. กิตติ เทียงตรง	เจ้าหน้าที่งาน โครงการพระราชดำริฯ กก.ตชด.11

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (6)

1	นางสาวสุดา สวัสดิ์ธนาคุณ	ผอ. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนฯ
2	นายสันติพงษ์ แซ่ว่อง	หัวหน้างานวิชาการเกษตร
3	นายคณิง กลับกลาย	หัวหน้างานส่งเสริมและ พัฒนาอาชีพการเกษตร
4	นายชัยยะ สุขประเสริฐ	หัวหน้างานปศุสัตว์
5	นายวรดลต์ แจ่มจำรูญ	หัวหน้างานสวนพฤกษศาสตร์
6	นางรัชณี บำรุง	หัวหน้างานส่งเสริมสหกรณ์

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (2)

1	นายทวี จินดามัยกุล	ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนฯ
2	นายการ์นต์ ฐาปนาเวท	หัวหน้างานป่าไม้ศูนย์ฯ อ่าวคุ้งกระเบนฯ

จังหวัดฉะเชิงเทรา (9)

1	นายบัณฑิตย์ เทวิทวารักษ์	รองผู้ว่าราชการจังหวัดฉะเชิงเทรา
2	นางสาวอนงนาฏ อมรยิ่งเจริญ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการ
3	นายสมประสงค์ คูหากาญจน์	ผอ. โครงการชลประทานฉะเชิงเทรา
4	นายเสรี แจ่มเจริญสุขศรี	หน.กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานจังหวัดฉะเชิงเทรา
5	นางรุ่งอุษา คชมิตร	เกษตรและสหกรณ์จังหวัดฉะเชิงเทรา
6	นายวันชัย เหมือนประสงค์	เกษตรและสหกรณ์จังหวัดฉะเชิงเทรา
7	นายพุดธิชาติ จันทอง	เจ้าหน้าที่ฯ

**รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ
แยกตามหน่วยงาน**

ลำดับที่	ชื่อ/สกุล	ตำแหน่ง
8	นายพุทธิพงษ์ กิตติมา	เจ้าหน้าที่ฯ
9	นายอนุศักดิ์ เป่าบุญปรุง	หัวหน้ากลุ่มงานยุทธศาสตร์
จังหวัดนครนายก (7)		
1	นายเดชฤทธิ์ ปัญจะมูล	หัวหน้าสำนักงานจังหวัดนครนายก
2	นายพิชัย วงษ์บัวงาม	นวส. ชำนาญการ
3	นายทวิศักดิ์ มหารัตนวงศ์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการ
4	นายพีรพงษ์ เอี่ยมไผ่	นายช่างชลประทาน ชำนาญงาน
5	นายสานติพงษ์ เดือนศิริรัตน์	หน.ฝ่ายจัดสรรน้ำและบำรุงรักษาเขื่อนขุนด่านปราการชล
6	นายธานี แสงสว่าง	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการ
7	นางพีรชา รัตนพิทักษ์	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน
จังหวัดอ่างทอง (6)		
1	นายพรพิจิตร สุรสังกาศ	เจ้าหน้าที่บริหารงานในพระองค์ฯ
2	นายวันชัย อุตสาหะ	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ชำนาญการพิเศษ
3	นายภาณุพงศ์ กวีวุฒิพันธ์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการ
4	นางจิตนา ปิ่นสุวรรณ	นักวิชาการพัฒนาชุมชน ชำนาญการ
5	นางสาววราภรณ์ กันเกตุ	นักพัฒนาสังคมฯ พม. จ.อ่างทอง
6	นายวินิตย์ ปิยะเมธา	หัวหน้าสำนักงานจังหวัดอ่างทอง
จังหวัดลพบุรี (4)		
1	นายสถาพร ศิริภักดี	ปลัดจังหวัดลพบุรี
2	นางวัลลภ โนมเรือง	ฝวศ.คป.ลพบุรี
3	นายอนุชา แก้วหย่อง	หัวหน้าโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริจังหวัดลพบุรี
4	นายสุเทพ วะสินรัตน์	เกษตรและสหกรณ์จังหวัดลพบุรี
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (17)		
1	นายทวิ นริศศิริกุล	รองผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2	นายธีรวุฒิ ศิริวรรณ	ปลัดจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
3	นางปรียา ปาลีโพธิ์	หัวหน้าสำนักงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ
แยกตามหน่วยงาน

ลำดับที่	ชื่อ/สกุล	ตำแหน่ง
4	นายรัชฎาธิ์ ปนารักษ์	พัฒนาการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
5	นางวิมล ไชยวัฒน์	หน.สนง.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด
6	นายสมคิด อธิพงษ์อักษรณ์	เกษตรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
7	นายไมตรี ปิตินานนท์	ผอ.โครงการชลประทานพระนครศรีอยุธยา
8	นางวรรณณา บุญสุขหม	ปฏิรูปที่ดินจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
9	นายสมชาย โพธิ์ตระกูล	นักวิเคราะห์ป่าไม้ ชำนาญการ
10	นายนภดล ชินะจิตร	นายอำเภอบางบาล
11	นางสาวศิริพร ศุกวิไล	เจ้าหน้าที่ สนง.จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
12	นายธีระ กริโรจน์ย์	เจ้าหน้าที่ สนง.จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
13	นายสมเกียรติ ม่วงงาม	เจ้าหน้าที่ สนง.จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
14	นายภูริรัช มีแก้ว	พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
15	นายอำนาจ จันทร์รอด	เจ้าหน้าที่สำนักงาน
16	นางสาวนุปลา เรืองพุ่ม	ผู้ช่วยประชาสัมพันธ์จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
17	นายธณัฐชัย เจริญสุข	นักวิชาการปฏิรูปที่ดินชำนาญการ

จังหวัดสระบุรี (6)

1	นายชโลธร ภาโคตร	รองผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี
2	นายเล็ก ศรีเรือง	นายอำเภอเฉลิมพระเกียรติ
3	นางพัชรี ศาลาศิลป์	หัวหน้ากลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด
4	นายมานะชัย สุนันตา	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังม่วง
5	นายวีรวัฒน์ นิลรัตน์คุณ	ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรลพบุรี
6	นายรัชชัย ไบเจริญ	ผู้อำนวยการโครงการชลประทานสระบุรี

จังหวัดจันทบุรี (24)

1	นายพูลศักดิ์ ประณูทรพาล	ผู้ว่าราชการจังหวัด
2	นายไพฑูรย์ ดาวกระจาย	หัวหน้าฝ่ายอำนวยการ
3	นายสวัสดิ์ ศาครวิศิษฐ์	เกษตรและสหกรณ์จังหวัดจันทบุรี
4	นายรัตนไกร ต้นศรีวงษ์	ปลัดตัวจังหวัดจันทบุรี
5	นางเริงจิตร พรหมสถิต	เกษตรจังหวัดจันทบุรี
6	นายมาโนช รุ่งราตรี	ประมงจังหวัดจันทบุรี
7	นายพิภพ พัชรพรรณสกุล	ผอ.สนง.ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด
8	นายแพทย์ชุมพล สุวรรณ	นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ
แยกตามหน่วยงาน

ลำดับที่	ชื่อ/สกุล	ตำแหน่ง
9	นายสมหมาย สรรพคุณ	หัวหน้าสถานีทรัพยากรป่าชายเลนที่ 2 (ท่าสอน)
10	นายภิญโญ อิ่มอุไร	เจ้าหน้าที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2
11	ผศ.อากาศ มินวงษ์	รองคณบดีคณะมนุษยศาสตร์ ฯ
12	นายสมเกียรติ ชัยเกียรติยศ	เจ้าหน้าที่อำเภอมะขาม
13	นายอนุชิต เกกะสุด	เจ้าหน้าที่อำเภอขลุง
14	นายสมโภชน์ ชูศิริ	ผู้อำนวยการโครงการชลประทานจันทบุรี
15	นายสมควร เสียงเสนาะ	นักวิชาการเกษตร ชำนาญการ
16	นายปรีชา โหนแหยม	นักวิชาการเกษตร ชำนาญการ
17	นายสมฤกษ์ ม่วงไหมทอง	สัตวแพทย์ ชำนาญการ
18	นางสายชล สุนทร	นักบริหารงานนโยบายและแผน ชำนาญการ
19	นางยุพเยาว์ วิศพรณ์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ฯ
20	นายจำลอง สิงห์โตงาม	ประชาสัมพันธ์จังหวัดจันทบุรี
21	นางปัทมา นามวงษ์	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ฯ
22	นายนิพนธ์ พุศรี	นายช่างชลประทานอาวุโส
23	นายเพชรายุทธ คชวงษ์	รองผู้อำนวยการ สพท.จบ.1
24	นายสำออง คีทน	รองผู้อำนวยการ สพท.จบ.1

จังหวัดตราด (10)

1	นายประทีป จงสืบธรรม	รองผู้ว่าราชการจังหวัดตราด
2	นางฉัตรพร ราษฎร์คุ้ยดี	หัวหน้าสำนักงานจังหวัดตราด
3	นายสมคิด สัมมา	นายช่างชลประทานอาวุโส
4	นายทัศนนะ แพทย์รัตน์	ปลัดอำเภอ (จพง.ปค. ชก)
5	นายบุญเลิศ วรวงษ์	ปลัดอำเภอ (จพง.ปค. ชก)
6	รัตนา บัวหลวง	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการ
7	นางสาวสุมิตรา อินทสุวรรณ	พนักงานวิเคราะห์งานบุคคล
8	นายประจวบ ลีรักษาเกียรติ	หัวหน้าสถานีเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งจังหวัดตราด
9	นายปราโมทย์ บุญธากาศ	หัวหน้ากลุ่มงานยุทธศาสตร์
10	นายอมร ดอกไม้	ปลัดอำเภอ (เจ้าพนักงานปกครอง ปค.)

จังหวัดระยอง (8)

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ
แยกตามหน่วยงาน

ลำดับที่	ชื่อ/สกุล	ตำแหน่ง
1	นายสุขุมพร ลิ้มไทย	ผู้ว่าราชการจังหวัดระยอง
2	นางสาวรัตนา ศรีสุภลักษณ์	หัวหน้าสำนักงานจังหวัดระยอง
3	นายไพฑูรย์ โกเมนท์	หัวหน้ากลุ่มยุทธศาสตร์พัฒนาการเกษตร
4	นายมิกมินทร์ จารุจินดา	ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยทรัพยากรทางทะเลชายฝั่ง อ่าวไทยฝั่งตะวันออกจังหวัดระยอง
5	นายสุเมธ สายทอง	หัวหน้าอุทยานเขาชะเมา-เขาวง
6	นายรัตนชัย บุญศรี	นายช่างไฟฟ้าชำนาญงาน
7	นายพงษ์ศักดิ์ เอ็มดวง	ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ การเกษตรจังหวัดระยอง
8	นายนราธร สีตะพงษ์	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัด
จังหวัดชลบุรี (9)		
1	นายทรงพล จำปาพันธุ์	รองผู้ว่าราชการจังหวัดชลบุรี
2	นายนิเวศ โรจนชัย	เกษตรและสหกรณ์จังหวัดชลบุรี
3	นายธนพงษ์ รัตนวุฒินันท์	เจ้าหน้าที่สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมจังหวัดชลบุรี
4	นายประกอบ คำพานิชย์	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ชำนาญการ
5	นายอนุชา กระจายศรี	เจ้าหน้าที่สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 2
6	นายภัทรະ นิธิภาสศิริ	นักวิเคราะห์ ๑ ชำนาญการ
7	นายสาธิต ชนาชน	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการ
8	นางสาวนันท์ อารีมิตะ	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์ ๑
9	นายจิรทีปต์ คล่องแคล่ว	ผช.เจ้าหน้าที่ระบบงาน ๑
จังหวัดปราจีนบุรี (9)		
1	นายสุขวัฒน์ สุขสวัสดิ์	หัวหน้าสำนักงานจังหวัดปราจีนบุรี
2	นายไพฑูรย์ อุไรรงค์	ผอ.ศูนย์วิจัยข้าวปราจีนบุรี
3	นายสมศักดิ์ ช่อประดับ	เจ้าพนักงานป่าไม้อาวุโส
4	นายธีรคมน์ อริยสุนทร	นายช่างชลประทานอาวุโส
5	นายณรงค์ชัย จันคาวงษ์	รักษาการผู้อำนวยการแขวงทางหลวงปราจีนบุรี
6	นายอมร ไชยเชื้อ	เจ้าหน้าที่สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค 6 ปราจีนบุรี
7	นายวิภูร์ อื้อเจริญ	หัวหน้ากลุ่มงานข้อมูล
8	นายสมหมาย ศรีวิสุทธิ	นักวิชาการ ชำนาญการพิเศษ

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ
แยกตามหน่วยงาน

ลำดับที่	ชื่อ/สกุล	ตำแหน่ง
9	นายพีระ คุณสูงเนิน	นักวิชาการเกษตร ชำนาญการ
จังหวัดสระแก้ว (6)		
1	นายชัช กิตตินภดล	รองผู้ว่าราชการจังหวัดสระแก้ว
2	นายณรงค์ ครองชนม์	หัวหน้าสำนักงานจังหวัดสระแก้ว
3	นายทินกร สุทิน	หัวหน้าฝ่ายวิศวกรรมชลประทานสระแก้ว
4	นายเนตร อัจฉริยะพิทักษ์	ผู้อำนวยการโครงการชลประทานสระแก้ว
5	พ.ต. อาคม ตริชรา	ผบ.หน่วยทหารพัฒนา ฯ
6	นายวิชัย ศิลปกิจโกพง	หัวหน้ากลุ่มงานข้อมูล
องค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา (2)		
1	นายนิธิศ สวัสดิ์	นักบริหารงานช่าง ชำนาญการ
2	นายนที สุขเกษม	เจ้าหน้าที่สำนักงานฯ
องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายก (1)		
1	นายณรงค์ศักดิ์ โรจนปิยาวงศ์	รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายก
องค์การบริหารส่วนจังหวัดลพบุรี (2)		
1	นางสาววรรณวิมล โสดา	รองปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด รักษาราชการแทนปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด
2	นายณรงค์ ดีพลา	นายช่างโยธา ชำนาญการ
องค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (1)		
1	นายสมชาย สุวิบาย	รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด พระนครศรีอยุธยา
องค์การบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรี (2)		
1	นายสมควร พันธุ์ศรี	นักบริหารงานนโยบายและแผน ชำนาญการ
2	นางสายใจ ศิริอรุณปัญญา	นักบริหารงานนโยบายและแผน ชำนาญการ
องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง (2)		
1	นายปิยะ ปิตุเตชะ	นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง
2	นายภิเศก นวพันธุ์	ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง

**รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ
แยกตามหน่วยงาน**

ลำดับที่	ชื่อ/สกุล	ตำแหน่ง
องค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรี (1)		
1	นายธีระเดช เจริญประเสริฐ	นายช่างโยธา ปฏิบัติการ
องค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี (1)		
1	นายรังสิต ชวนชม	เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป
องค์การบริหารส่วนจังหวัดตราด (2)		
1	นายนพ เป็ลียนศรี	ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดตราด
2	นายณรงค์ศักดิ์ เพ็ชรกำจัด	หัวหน้าฝ่ายนโยบายฯ
ผู้สื่อข่าว (12)		
1	ภัทชรี มีศิริ	ประชาสัมพันธ์นักข่าว 106
2	นางสาววัลชลิ เกื่อนเสียร	ผู้สื่อข่าว
3	นายณัฐวุฒิ ศรีจันทร์	ผู้ช่วยช่างภาพ
4	นายปิ่นชนันท์ เทียมคำ	ช่างภาพ TV.11
5	อภิญา ศรีพรหมกุล	รายการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
6	นายจรัญ บรรยงกเสนา	ผู้สื่อข่าวสำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดจันทบุรี
7	นายประดิษฐ์ รัตนาคะ	สื่ออินเทอร์เน็ต กรมประชาสัมพันธ์
8	อาร์มภ์ นกุลภักดี	ผู้สื่อข่าว CTV จันทบุรี
9	สมนึก วิสุทธิ์	TV 3 (ส่วนภูมิภาค)
10	ธนิตท์ เสนีวงศ์	ผู้สื่อข่าว TV 9
11	ปรีชญา วิชัยโย	ผู้สื่อข่าว TV 9
12	นางมนภา ศิริสมบูรณ์	ผู้สื่อข่าว TV 9
สำนักงาน กปร. (41)		
1	นายเฉลิมเกียรติ แสนวิเศษ	เลขาธิการ กปร.
2	นายโกวิทย์ เฟ่งวานิชย์	รองเลขาธิการ กปร.
3	ม.ล. จิรพันธุ์ ทวีวงศ์	รองเลขาธิการ กปร.
4	นายปกรณ์ สัตยวานิช	ที่ปรึกษาสำนักงาน กปร.
5	นายคณูชา สินธวานนท์	รท. ที่ปรึกษาด้านประสานงานโครงการ
6	นางสุวรรณา พาศิริ	รท. ที่ปรึกษาด้านประสานงานโครงการ

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ
แยกตามหน่วยงาน

ลำดับที่	ชื่อ/สกุล	ตำแหน่ง
7	นางสมทรง รุ่งเรืองศิลป์	ผู้อำนวยการสำนักประสานงานโครงการ 1
8	นายประสาธ พาศิริ	ผู้อำนวยการกลุ่มประสานงานโครงการ พื้นที่ภาคกลาง
9	นายนรินทร์ กาญจนฤกษ์	ผู้อำนวยการกลุ่มติดตามประเมินผล
10	นายอนันต์ ทองประทุม	ผู้อำนวยการกลุ่มประชาสัมพันธ์
11	นางสาวถกถาวรณ ไกรสรกุล	ผู้อำนวยการกลุ่มแผนงาน
12	และเจ้าหน้าที่สำนักงาน กปร. จำนวน 30 คน	

ภาพการประชุมเชิงปฏิบัติการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ครั้งที่ 3 วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2553 ณ จังหวัดจันทบุรี

